

Dvojezična osnovna šola
MADŽARŠČINA
kot drugi jezik
Učni načrt

1. razred:	105 ur
2. razred:	140 ur
3. razred:	140 ur
4. razred:	175 ur
5. razred:	175 ur
6. razred:	175 ur
7. razred:	140 ur
8. razred:	122,5 ure
9. razred:	144 ur
SKUPAJ:	1316,5 ure

Dvojezična osnovna šola
MADŽARŠČINA kot drugi jezik
Učni načrt

Predmetna komisija:

Mária Pisnjak, Zavod RS za šolstvo, predsednica
Valika Balaško, Dvojezična osnovna šola I Lendava
dr. **Anna Forgács**, Madžarska
Marija Tot Slavinec, Dvojezična osnovna šola Genterovci
Ilona Szekeres Zadravec, Dvojezična osnovna šola Genterovci
Alenka Toplak, Dvojezična osnovna šola Dobrovnik
Judit Vida Törnar, Dvojezična osnovna šola I Lendava

Strokovne recenzentke:

dr. **Beatrix Oszkó**, Jezikoslovni inštitut MAZ
dr. **Rita Hegedűs**, Budimpešta, Univerza ELTE; Berlin, Univerza Humboldt
Žužana Kerčmar Furjan, Dvojezična osnovna šola Dobrovnik

Redakcijski popravki:

Mária Pisnjak, Zavod RS za šolstvo
Valika Balaško, Dvojezična osnovna šola I Lendava

Izdala: Ministrstvo RS za šolstvo in šport, Zavod RS za šolstvo

Za ministrstvo: dr. **Igor Lukšič**

Za zavod: mag. **Gregor Mohorčič**

Uredila: **Alenka Štrukelj**

Jezikovni pregled: **Nataša Purkat**, Lektor'ca

Ljubljana, 2011

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

37.091.2:811.511.141(0.034.2)

UČNI načrt. Dvojezična osnovna šola. Madžarščina kot drugi jezik [Elektronski vir] /
predmetna komisija Mária Pisnjak ... [et al.]. - El. knjiga.
- Ljubljana : Ministrstvo za šolstvo in šport : Zavod RS za šolstvo, 2011

Način dostopa (URL):

http://www.mss.gov.si/fileadmin/mss.gov.si/pageuploads/podrocje/os/devetletka/predmeti_narodno/ITA_obvezni_dv_drugi.pdf

ISBN 978-961-234-981-3 (Zavod RS za šolstvo)

1. Pisnjak, Mária
255951872

Posodobljeni učni načrt za predmet madžarščina kot drugi jezik v osnovni šoli je pripravila Predmetna komisija za posodabljanje učnega načrta za madžarščino. Pri posodabljanju je izhajala iz učnega načrta za predmet madžarščina kot drugi jezik, določenega na 28. seji Strokovnega sveta RS za splošno izobraževanje leta 1999. Posodobljeni učni načrt je Strokovni svet RS za splošno izobraževanje določil na 114. seji leta 2008 in se z vsebinskimi in redakcijskimi popravki tega učnega načrta seznanil na 140. seji 17. februarja 2011.

KAZALO

1 OPREDELITEV PREDMETA.....	4
2 SPLOŠNI CILJI PREDMETA	5
3 OPERATIVNI CILJI IN VSEBINE	6
3.1 Prvo vzgojno-izobraževalno obdobje	6
3.1.1 Govorno sporočanje in slušno razumevanje	6
3.1.2 Branje (bralno razumevanje), tvorba besedil.....	7
3.1.3 Pisanje (tehnika pisanja, tvorba besedila)	9
3.1.4 Jezikovna in pravopisna znanja ter zmožnosti	10
3.1.5 Knjižnična raba in uporaba računalnika	12
3.1.6 Tematski sklopi.....	12
3.1.7 Predlagana književna besedila in risanke.....	14
3.2 Drugo vzgojno-izobraževalno obdobje.....	15
3.2.1 Govorno sporočanje in slušno razumevanje	15
3.2.2 Branje	17
3.2.3 Pisanje	18
3.2.4 Jezikovna in pravopisna znanja ter zmožnosti	19
3.2.5 Knjižnično znanje in uporaba računalnika.....	20
3.2.6 Tematski sklopi.....	21
3.2.7 Predlagana književna besedila in filmi	21
3.3 Tretje vzgojno-izobraževalno obdobje.....	23
3.3.1 Govorno sporočanje in slušno razumevanje	23
3.3.2 Branje	24
3.3.3 Pisanje	25
3.3.4 Jezikovna in pravopisna znanja in zmožnosti.....	25
3.3.5 Knjižnično in računalniško znanje	28
3.3.6 Tematski sklopi.....	28
3.3.7 Predlagana književna besedila in filmi	29
4 STANDARDI ZNANJA	30
4.1 Prvo vzgojno-izobraževalno obdobje	30
4.2 Drugo vzgojno-izobraževalno obdobje.....	30
4.3 Tretje vzgojno-izobraževalno obdobje	31
5 DIDAKTIČNA PRIPOROČILA	36
5.1 Uresničevanje ciljev predmeta	36
5.1.1 Razvijanje komunikacijskih zmožnosti v prvem vzgojno-izobraževalnem obdobju.....	36
5.1.2 Razvijanje komunikacijskih zmožnosti v drugem in tretjem vzgojno-izobraževalnem obdobju	38
5.1.3 Informacijska tehnologija	47
5.2 Individualizacija in diferenciacija.....	47
5.3 Medpredmetne povezave	48
5.3.1 Presečne teme.....	49
5.4 Preverjanje in ocenjevanje znanja	50

1 OPREDELITEV PREDMETA

Madžarščina ima na narodnostno mešanem območju Prekmurja poseben status: je t. i. prvi jezik učencev madžarske narodnosti in drugi jezik učencev slovenske ali druge narodnosti. Ti se namreč z madžarščino ne srečujejo samo v okviru šolskega izobraževanja, saj so v vsakodnevem stiku z jezikom, kulturo in mediji madžarske manjšine. Učenje jezika podpira tudi bližina Madžarske in njena čedalje večja privlačnost v trgovskem, gospodarskem in turističnem smislu. Državi sta sočasno postali polnopravni članici EU, zato je tudi zaradi nadaljnega izobraževanja in opravljanja dela pomembno znanje jezikov tega območja.

Na narodnostno mešanem območju Prekmurja je poleg slovenskega uradni jezik tudi madžarski. Za zasedanje določenih delovnih mest je zato nujno znanje tega jezika. Za na tem območju živeče ljudi je znanje madžarščine prednost, kar se lahko uresniči z zgodnjim poučevanjem jezika. Evropski dokumenti poudarjajo kot prednostno nalogo spodbujanje učenja jezikov, med drugim tudi sosedskih. V okviru predmeta ne učimo samo jezika, ampak vzgajamo olikanega govorca, ki doživlja jezikovno in kulturno različnost prekmurskega vsakdana kot naravno stanje in tako razvija sprejemanje tujih jezikov, kultur in narodov.

V okviru predmeta poteka predvsem učenje jezika s poudarkom na komunikaciji, ob tem pa učenci¹ dobijo vpogled tudi v madžarsko književnost, zgodovino kulture in zgodovino. Uresničevanje ciljev predmeta temelji na razvijanju kompetenc. Cilj predmeta je, da učenci do konca 9. razreda dosežejo raven B1.

¹ V tem učnem načrtu izraz *učenec* velja enakovredno za *učenca* in *učenko*. Enako izraz *učitelj* velja enakovredno za *učitelja* in *učiteljico*.

2 SPLOŠNI CILJI PREDMETA

Učenci:

1. izoblikujejo pozitiven odnos do jezika in kulture z njimi živeče manjšine,
2. usvojijo pogovorno in knjižno madžarščino na srednji ravni,
3. pridobijo komunikacijske sposobnosti za opravljanje dejavnosti, predvsem vsakdanjega življenja, za učenje in olikano jezikovno vedenje,
4. razvijajo sodelovalno zmožnost in strategije učenja jezika,
5. spoznavajo dela iz madžarske književnosti, dobijo vpogled v madžarsko kulturo.

3 OPERATIVNI CILJI IN VSEBINE

S poševnim tiskom so zapisani izbirni cilji in vsebine, ki jih učitelj lahko uresniči in obravnava glede na okoliščine, lastno strokovno presojo in interes učencev.

3.1 Prvo vzgojno-izobraževalno obdobje

3.1.1 Govorno sporočanje in slušno razumevanje

Cilji

Učenci:

- spoznajo madžarske glasove,
- bogatijo besedni zaklad,
- usvojijo temeljna jezikovna in slovnična znanja,
- razvijajo besedni naglas in intonacijo,
- razvijajo zmožnost razumevanja kratkih preprostih sporočil in učiteljevih navodil,
- spoznajo in uporabljajo različne oblike pozdrava, nagovora, predstavljanja (vrstnikom in odraslim),
- razvijajo zmožnost sodelovanja v zelo preprostih dvogovornih situacijah.

Vsebine in dejavnosti

1. razred	2. razred	3. razred
Učenci:		
<ul style="list-style-type: none">• vadijo vključevanje v pogovore o vsakdanjih temah,• vadijo razumevanje vprašanj in (kratko) odgovarjanje na vprašanja,• razvijajo zmožnost razumevanja in izražanja trditve, zanikanja, prepovedi, prošnje, zahvale (vrstnikom in odraslim),	<ul style="list-style-type: none">• razvijajo zmožnost opisovanja predmetov, živali in oseb, zmožnost pripovedovanja in razumevanja navedenega,• pripravijo preproste dvogovore,• postavijo povratna vprašanja na odgovore,	<ul style="list-style-type: none">• vadijo zanesljivo rabo dobre izgovarjave,
<ul style="list-style-type: none">• usvojijo in avtomatizirajo ter postopno uporabljajo novo besedišče,• razumejo in tvorijo preproste nize dejanj (usedem se, odprem torbo, poiščem pero idr.),• poslušajo, ponovijo in postopno sami tvorijo modele povedi, tudi z novimi besedami,• vadijo izgovor tistih glasov, ki jih ni v njihovi materinščini oziroma se razlikujejo od njih,• se pogovarjajo o razlikah med ljudmi, o drugih kulturah in jezikih,	<ul style="list-style-type: none">• vadijo izgovor (s posebnim poudarkom na <i>a, á, o, ó, cs</i> in <i>ty</i>),	

<ul style="list-style-type: none"> • poslušajo pesmi, izštevance, pravljice (tudi odlomke), zgodbe, • po poslušanju se naučijo krajše pesmi, izštevance, 	<ul style="list-style-type: none"> • razvijajo identifikacijsko zmožnost; se poistovetijo s knjižno osebo (človeško ali živalsko), <i>predmetom</i>, • razvijajo zmožnost globalnega razumevanja poslušanih besedil (ugotavljanje oseb, časa, kraja s pomočjo učitelja), • <i>pripravijo preprosti opis o osebah, živalih, predmetih besedila,</i> • <i>zgodbo besedila postavijo v časovno zaporedje,</i> • <i>sodelujejo v frontalnih pogovorih o besedilu,</i>
<ul style="list-style-type: none"> • dramtizirajo skrajšano, poenostavljeno pravljico, • pripravijo in uporabljajo lutke. 	<ul style="list-style-type: none"> • z lutkami ali dramtizacijo predstavijo znano zgodbo, • po vlogah se naučijo in predstavijo krajše odlomke besedil, • uporabljajo novo besedišče iz obravnavanih besedil,
	<ul style="list-style-type: none"> • <i>nadaljujejo krajšo zgodbo, sklepajo, kaj bo konec,</i> • razvijajo pripovedovalni slog.

3.1.2 Branje (bralno razumevanje), tvorba besedil

Cilji

Učenci:

- usvojijo zmožnost branja, z glasnim in tihim branjem razvijajo tehniko branja,
- z branjem starosti in jezikovnemu znanju primernih književnih besedil pridobijo bralna doživetja v madžarskem jeziku.

Vsebine in dejavnosti

1. razred	2. razred	3. razred
Učenci: <ul style="list-style-type: none"> • glasno berejo slike, ilustracije, • opazujejo in razvrščajo predmete, osebe na podlagi različnosti oziroma podobnosti, • ob slikah »berejo« znano besedilo, • glasno in tiho berejo besede, kratke povedi, preprosta sporočila, pisana s tiskanimi črkami, 		
		<ul style="list-style-type: none"> • glasno in tiho berejo besede, povedi, zelo kratka besedila,

pisana s tiskanimi in pisanimi črkami,

- pri branju označijo neznane besed,
- bralno razumevanje izražajo z dejanji in kratkim odgovarjanjem,
- posamezno ali v zboru glasno berejo po povedih znano krajše besedilo,
- razlikujejo pesem in pravljico, prepoznajo naslov,
- razvijajo identifikacijsko zmožnost: poistovetijo se s književno osebo (človeško ali živalsko), *predmetom*,
- s pomočjo slik ugotovijo zaporedje dogodkov,
- razvijajo zmožnost globalnega razumevanja besedil (ugotavljanje oseb, časa, kraja s pomočjo učitelja),
- opazujejo in tudi sami izrazijo melodijo in ritem pesmi, to demonstrirajo tudi s ploskanjem in trkanjem,
- ustno odgovarjajo na vprašanja o besedilu,
 - napol glasno in *tih* berejo pesmi in pravljice,
 - prepoznajo zunanje značilnosti pesmi: kitico, vrste, opazujejo *razpoloženje pesmi*,
 - pravljicam poiščejo naslov,
 - glasno berejo po vlogah,
 - *iščejo protipomenke*,
 - *iščejo pozitivne in negativne vrednote*,
 - v povezavi z besedilom pripovedujejo o svojih doživetjih,
 - *povedo svoje preprosto mnenje o prebranem*,
- primerjajo junake madžarskih in slovenskih ljudskih pravljic,
- se naučijo krajše pesmi in odlomke in jih predstavijo,
- *po vlogah predstavijo prebrano besedilo.*

3.1.3 Pisanje (tehnika pisanja, tvorba besedila)

Cilji

Učenci:

- usvojijo pisanje madžarskih črk, sočasno z razvijanjem tehnike pisanja razvijajo pravopisne zmožnosti, pazijo na estetsko obliko in skrben zapis.

Vsebine in dejavnosti

1. razred	2. razred	3. razred
<p>Učenci:</p> <ul style="list-style-type: none">• rešujejo slikovne naloge,• z velikimi tiskanimi črkami napišejo svoje ime in znane besede,• povežejo črko z ustreznim glasom,• spoznajo in pišejo tiste velike in male tiskane črke, ki se razlikujejo od njihove materinščine,• prepisujejo in pišejo preproste besede,• <i>s tiskanimi črkami napišejo o danem tematskem sklopu dve do tri povezane povedi (s pomočjo slik in ključnih besed),</i>	<ul style="list-style-type: none">• spoznajo in pišejo velike in male pisane črke, ki se razlikujejo od njihove materinščine,• prepisujejo besede, povedi, zelo kratka besedila,• pišejo narek po predhodni pripravi (besede, kratke povedi),	<ul style="list-style-type: none">• <i>na ustno vprašanje dajo kratek pisni odgovor,</i>• vadijo pravilno pisanje znanih, pogosto rabljenih lastnih imen• vadijo rabo velike začetnice na začetku povedi in rabo ločil na koncu povedi (pika, <i>vprašaj, klicaj</i>),• pišejo postopno z vse hitrejšim tempom,• <i>vadijo samopopravljanje,</i>• napišejo o danem tematskem sklopu dve do tri povezane povedi (ob ključnih besedah),• <i>razširjajo povedi,</i>

- pripravijo strip.

3.1.4 Jezikovna in pravopisna znanja ter zmožnosti

Cilji

Učenci:

- z učenjem novih besed bogatijo besedišče,
- usvojijo temeljna jezikovna in slovnična znanja: znajo izraziti ednino in množino, uporabljajo končnico za predmet, spregajo glagole v sedanjiku,
- pridobijo nekaj temeljnih pravopisnih znanj: razlikujejo dolge in kratke samoglasnike, uporabljajo veliko začetnico pri osebnih imenih in na začetku povedi.

Vsebine in dejavnosti

1. razred	2. razred	3. razred
Učenci:		
<ul style="list-style-type: none"> • poimenujejo osebe, predmete, pojave iz bližnje okolice v ednini, • poimenujejo lastnosti oseb in predmetov iz bližnje okolice, • spoznajo in uporabljajo osebne, povratni osebni, vprašalne, (<i>kdo?, kaj?, kakšen?, koga ali kaj?</i>) in kazalne zaimke (<i>ta, tisti</i>), • spoznajo in uporabljajo glavne števniko do 20 ter nedoločna števniko <i>malo</i> in <i>veliko</i>, • izražajo dejanje v sedanjiku in pretekliku, • tvorijo povedi na podlagi obravnavanih modelov (az alany cselekvést végez, <i>a cselekvés vmire irányul; vkinek van vmije; vki, vmi van valahol, illetve vhonnan vhova kerül</i>), 	<ul style="list-style-type: none"> • poimenujejo osebe, predmete, pojave iz bližnje okolice v ednini in množini, • spoznajo in uporabljajo glavne števniko od 20 do 100, • spoznajo način tvorjenja vrstilnih števnikov in uporabljajo vrstilne števniko do 100, • uporabljajo nekaj nedoločnih števnikov, (<i>ki/mi hol van; kik/mik hol vannak; vki vkinek ad vmit; vki tesz, csinál vmit; vki megy vhova; vki jön vhonnan</i>), 	<ul style="list-style-type: none"> • poimenujejo osebe, predmete, živa bitja, pojave iz širše okolice v ednini in množini, • tvorijo preproste besede z izpeljevanjem, • <i>stopnjujejo preproste, zelo pogoste pridevnike</i>, • uporabljajo osebne zaimke v tožilniku, • spoznajo in uporabljajo svojilne zaimke ter besedne zveze za izražanje svojine, • spoznajo način tvorjenja števnikov za izražanje necelih števil do 10, (<i>vki/vmi milyen, vkik/vmik milyenek; ki mi volt</i>),

- usvojijo in uporabljajo preprostejše primere prisojanja povedka in osebkca,
- s tvorbo povedi vadijo uporabo glavnih in slovničnih besednih vrst ter besednih zvez:

<ul style="list-style-type: none"> ☐ člena <i>a, az,</i> ☐ veznika <i>és, is,</i> ☐ členka <i>igen, nem,</i> ☐ prislovi <i>most, itt, ott; postpoziciji mellett, fölött,</i> 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ prislovi <i>itt, ott, elöl, hátul, jobbra, balra, erre, arra,</i> 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ členek <i>egy,</i> ☐ najpogostejši vezniki v enostavčni povedi, ☐ najpogostejši krajevni prislovi, postpozicije za izražanje kraja in zaimki (<i>itt, ott, elöl, hátul, mögött, alatt, fölött, előtt, jobbra, balra, erre, arra</i>), njihova raba, ☐ najpogostejši časovni prislovi, besede, ki odgovarjajo na vprašanje <i>mikor?</i> s končnicami, <i>-n, -on, -en, -ön, -kor,</i>
<ul style="list-style-type: none"> ☐ besedne zveze, ki odgovarjajo na vprašanja: <i>honnán?, hol?, hová?, min?, meddig?,</i> ☐ predmetne besedne zveze (<i>mit viz, ad, lát? idr.</i>), ☐ besedne zveze z obrazilom <i>-nál, -nél,</i> ☐ besedne zveze <i>nekem van, neked van idr.,</i> 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ besedne zveze, ki odgovarjajo na vprašanje <i>hogyan?</i> (<i>npr. szótlanul, halkán, erősen, hangosan, szomorúan,</i> 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ utrjevanje besednih zvez, ki odgovarjajo na vprašanje <i>hogyan?</i> (<i>npr. szótlanul, halkán, erősen, szépen, óvatosan, boldogan, ügyesen, hangosan, szomorúan,</i> ☐ besede po pomenu razvrščajo v skupine na podlagi vprašalnic (<i>ki?, mi?, mit csinál?, milyen?, mennyi?</i>),
- vadijo pravilno intonacijo povednega in vprašalnega stavka.
- vadijo pravilno intonacijo povednega, vprašalnega, vzkličnega in velelnega stavka,
- razvijajo pravopisno zmožnost:

	☐ velika začetnica v pogosto rabljenih imenih, ☐ velika začetnica v stavku in ločila na koncu stavka, ☐ madžarska abeceda, ☐ razlikovanje samoglasnikov in soglasnikov.	☐ velika začetnica v stavku in ločila na koncu stavka, ☐ pisanje lastnih imen (pogosto rabljena imena oseb, živali, in zemljepisnih imen iz bližnje okolice), ☐ pravilno pisanje kratkih in dolgih samoglasnikov v določenih besedah, ☐ zapis glasu <i>j</i> na dva načina.
--	--	--

3.1.5 Knjižnična raba in uporaba računalnika

1. razred	2. razred	3. razred
Učenci: <ul style="list-style-type: none"> • obiščejo knjižnico, s pomočjo knjižničarja iščejo knjige in revije, • se uvajajo v uporabo računalnika in interneta (poslušajo pravljice, pesmi, izštevance; rešujejo zanimive naloge; pišejo povedi, krajša besedila), <ul style="list-style-type: none"> • spoznajo nekaj osnovnih otroških enciklopedij, vadijo njihovo uporabo, • spoznavajo slovensko-madžarski slovar, 		
		<ul style="list-style-type: none"> • spoznavajo madžarsko-slovenski slovar.

3.1.6 Tematski sklopi

1. razred	2. razred	3. razred
1. Predstavim se (pozdravljanje, vljudnostni izrazi)		
Spoznavanje oblik pozdravljanja. Predstavitve samega sebe, <i>predstavljanje znanih oseb</i> . Iniciranje dialoga (spraševanje in odgovarjanje).	Utrjevanje oblik pozdravljanja. Odzdravljanje. Predstavitve odraslim in vrstnikom. Sodelovanje v pogovoru (samostojno spraševanje in odgovarjanje).	Pozdravljanje odraslih in vrstnikov. Predstavitve odraslim in vrstnikom. Predstavitve sošolca odraslim in vrstnikom. Iniciranje dialoga (samostojno spraševanje in odgovarjanje).
2. Družina		
S slikami in vprašanji predstavitev samega sebe in družinskih članov, njihovih nalog in del.	S slikami in vprašanji predstavitev družinskih članov, predstavitev njihovih nalog in del nekoč in danes.	S slikami in vprašanji predstavitev družinskih članov, njihovih dejavnosti in dolžnosti, pogovor o medsebojni pomoči.

3. Nakupovanje		
Predstavitve (z dramatisacijo) in pripovedovanje o tem, kaj in kje nakupujemo.	Pripovedovanje o tem, kaj so v trgovini nakupovali učenci, starši.	Pripovedovanje o tem, kaj lahko nakupujemo v trgovini, na tržnici, v blagovnici idr.
4. Šola, učenje		
<p>Spoznavanje imen učil.</p> <p><i>Spoznavanje imen barv, poimenovanje barv.</i></p> <p>Poimenovanje šolskih prostorov.</p> <p><i>Spoznavanje in utrjevanje besednih zvez za izražanje količine.</i></p> <p><i>Štetje.</i></p>		
5. Prazniki, običaji		
<i>Pogovor o Dedku mrazu, božiču, obdarovanju, rojstnem dnevu, pustu, predmetih, vezanih na praznike, oblačenju.</i>		
6. Prosti čas		
<p><i>Promet – prometna sredstva, pešci, semafor.</i></p> <p><i>Naštevanje in opisovanje jutranjih dejavnosti, vedenje pred in med jedjo ter po njej.</i></p>		
Ob slikah naštevanje različnih prostočasnih dejavnosti. Besede in izrazi, povezani z jutranjim prebujanjem, oblikovanje zaporedja dejavnosti (na primer se prebudim, vstanem, grem v kopalnico idr.).	Z vprašanji pripovedovanje o tem, kdo kaj dela/je delal doma, v odmoru, v prostem času, zunaj v naravi. Oblikovanje zaporedja dejavnosti v sedanjem in preteklem času.	S slikami in vprašanji pripovedovanje o prostočasnih dejavnostih (na primer zbiranje, kolesarjenje, izleti). Pripoved o včerajšnjem dnevu <i>Kaj sem delal/-a včeraj?</i> Imitacija določenih dejavnosti. Oblikovanje zaporedja dejavnosti v sedanjem in preteklem času.
7. Letni časi, vreme		
<p>Spoznavanje imen mesecev, letnih časov oziroma z letnimi časi povezanih iger.</p> <p>Opazovanje in poimenovanje sadja in drugih pridelkov.</p> <p>Opisovanje posameznih letnih časov, dogajanj v naravi, na polju, na vrtu.</p> <p>Letnim časom primerno oblačenje.</p>		
<p style="text-align: center;">Spoznavanje in utrjevanje besed: <i>tegnap, ma, reggel, délben, délután, este, télen, nyáron, tavasszal, ősszel, tegnapelőtt, holnapután.</i></p> <p style="text-align: center;"><i>Imena dni brez in z končnicami (na vprašanje Kdaj?).</i></p>		
Spoznavanje imen dni, delov dneva, letnih časov in z njimi povezanih dejavnosti.	Odgovarjanje na vprašanje <i>Koliko je ura?</i> Uporaba besed <i>tegnap, ma, reggel, délben, délután, este, otthon</i> v povedih.	Utrjevanje izražanja časa (leto, mesec, ura). Opis jesenskega, zimskega, pomladnega in poletnega utripa s slikami in vprašanji.
8. Dom		
Spoznavanje imen živali, vrtnin in sadja.	Spoznavanje življenja na vasi (obisk kmečkega gospodarstva): poimenovanje živali, rastlin, cvetlic, orodij, strojev, opravil.	Pojem <i>države, mesta, vasi, ceste, ulice</i> . Predstavitve prebivališča. Z učiteljevo pomočjo opis lastnosti in oskrbe živali. Zbiranje imen živali.

9. Šport, zdrav način življenja		
Pomen zdravega načina življenja. Poimenovanje higienskih pripomočkov. Pomen telovadbe in osebne higijene. Spoznavanje imen oblačil in obutve.		
		Pomen športa, počitka in spanja v življenju otroka. Poimenovanje delov telesa. Pogovor o redu in čistoči.
10. Konjiček, igra		
Predstavitev pesmi, iger in družabnih iger. Radost skupne igre. Pomen in usvajanje pravil igre.		
		Raznovrstno preživljanje prostega časa: igra, zabava, šport, branje. Moj konjiček. Krožki. Spoznavanje novih iger in pravil iger. Pomen pravil.
11. Književnost (pesmi, izštevanka, pravljice)		

3.1.7 Predlagana književna besedila in risanke

1. razred	2. razred	3. razred
Pesmi		
Osváth Erzsébet: Útra kel egy falevél Weöres Sándor: Kert, Tél, Olvadás Sarkady Sándor: Télapó Tolsztoj: A répa Móricz Zsigmond: A török és a tehének Ágai Ágnes: Maradj, fogd a kezem	Károlyi Amy: Koránkelő Karcsi Nemes Nagy Ágnes: A csiga, Labda Kiss Dénes: Labdajáték Weöres Sándor: Bodri, Birkaiskola, Suttog a fenyves Móricz Zsigmond: Iciri-piciri Zelk Zoltán: Tavaszi dal, Téli fák	Kormos István: Szaladós vers Zelk Zoltán: A kis kertész; Gólya, gólya Varga József: A kis iskolás Weöres Sándor: Száncsengő, Fut robog a kicsi kocsi, A fecske, De jó a dió Nemes Nagy Ágnes: Nyári vers Gyurkovics Tibor: Iskolahivogató (részlet) Petőfi Sándor: Anyám tyúkja Szabó Lőrinc: Esik a hó, Tavasz
Izštevanka		
Ljudske pesmi Lipem-lopom, Megy a gőzös, Egyszer volt egy kemence, Bújj, bújj, zöld ág,	Gyerekek, gyerekek, szeretik ..., Hátamon a zsákom, Süt a mama, Jár a baba,	Megy a kocsi, Szegény legény, Lementem a pincébe, Csiga-biga, gyere ki

Nyuszi ül a fűben, Egy, kettő, három, négy..., Tekeredik a kígyó, Erre csörög	Ég a gyertya, Csip-csip csóka	Nyuszi, nyuszi, nyulacskám Hol jártál báránykám
Prozna besedila		
Grimm: Jancsi és Juliska, Piroska és a farkas, A farkas és a hét kecskegida V. Szutyjev: A három kiscica Varga Katalin: A kesztyű, A három pillangó Bence Utrosa Gabriella: Ha nagy leszek..., Hangyácska, bangyácska eltéved Ela Peroci: Papucsok Madžarske ljudske pravljice: A kismalac és a farkasok, Ki a veszélyesebb?, A gomba alatt	Grimm: Hamupipóke, Csipkerózsika V. Szutyjev: A kiséger meg a ceruza Fehér Klára: Kulcs, A csodálatos radírgumi Mészöly Miklós: A kiskutya meg a szamár Madžarske ljudske pravljice: A tücsök és a hangya, Bodri meg a szamár, Az állatok vitája, A róka és a gólya	Grimm: A békakirály, Hófehérke és a hét törpe H. C. Andersen: A császár új ruhája, Hüvelyk Matyi Bence Utrosa Gabriella: Kivel aluznak a macik?, Csavargó betűk Puskin: A kis fa Marék Veronika: Cicaiskola, Mi volt a táskában? Rónay György: A pórul járt kutya Fehér Klára: A foghúzás A nyúl meg az árnyéka (afriška ljudska) Madžarske ljudske pravljice: A kismalac és a farkasok, Osztozkodik a róka, Az égig érő mesefa
Risanke		
Pom-pom meséi; Dr. Bubó; Vili, a veréb; Süsü, a sárkány; Vízipók-csodapók; Mesék a Futrinka utcából; magyar népmesék; állatmesék		

3.2 Drugo vzgojno-izobraževalno obdobje

3.2.1 Govorno sporočanje in slušno razumevanje

Cilji

Učenci:

- bogatijo besedišče,
- razvijajo zmožnost sodelovanja v dvogovornih situacijah,
- uporabljajo vljudnostne izraze,
- razvijajo zmožnost razumevanja in tvorbe kratkih vsakdanjih besedil in besedil z obravnavano tematiko,
- razvijajo zmožnost razumevanja poslušanih krajših književnih besedil (pesem, pravljica).

Vsebine in dejavnosti

4. razred	5. razred	6. razred
<p>Učenci:</p> <ul style="list-style-type: none"> • razumejo govorna sporočila pri izvajanju dejavnosti pouka, se nanje primerno odzovejo z besedami ali dejanji, • uporabljajo vljudnostne izraze (pozdrav, predstavitev, poslavljanje, zahvala, opravičilo, telefoniranje, <i>napotek</i>, rojstnodnevna čestitka, voščilo, nakupovanje preprostejših stvari), • poslušajo krajša vsakdanja besedila in besedila z obravnavano tematiko, ki vsebujejo tudi neznane besede ter v njih poiščejo ključne podatke, • predstavijo osebe, živali in predmete, • pripovedujejo o svojih doživetjih, • o slikah <i>tvorijo</i> povedi, <i>preprostejša besedila</i>, • rešijo preproste ustne naloge, • sodelujejo v pogovorih o obravnavanih temah, • v različnih govornih položajih dajejo in prosijo preprostejše informacije, • <i>pogovarjajo se o razlikah med ljudmi, a drugih kulturah, jezikih,</i> <ul style="list-style-type: none"> • s ključnimi besedami pripravijo govorni nastop na dano temo, izrazijo svoje mnenje, 		
		<ul style="list-style-type: none"> • predstavijo svoje načrte, želje,
<ul style="list-style-type: none"> • razvijajo fonetične zmožnosti (intonacija, naglas, ritem), • poslušajo izštevance, pesmi, pravljice, legende, <i>krajše pripovedi</i>, • ogledajo si madžarske in sinhronizirane risanke in otroške filme, • z učiteljevo pomočjo ugotovijo temo, osebe, kraj in čas književnega dela, risanke, filma, • odgovarjajo na vprašanja o vsebini besedila (risanke, filma), <i>tudi sami postavljajo vprašanja</i>, • dogajanje postavijo v časovno zaporedje, • s svojimi besedami opišejo osebe, živali in kraje iz besedila, • <i>zamislijo si drugačno nadaljevanje ali konec zgodbe</i>, • razlikujejo pesem in pravljico, 		
		<ul style="list-style-type: none"> • obnovijo zgodbo besedila, • <i>izrazijo mnenje o poslušanem besedilu</i>,
<ul style="list-style-type: none"> • <i>z dramsko igro predstavijo znano zgodbo</i>, • naučijo se krajše odlomke, pesmi, izštevance, • v svojem govoru uporabljajo nove besede. 		

3.2.2 Branje

Cilji

Učenci:

- s tihim in glasnim branjem svoji starostni stopnji in jezikovnemu znanju primernih krajših umetnostnih in neumetnostnih besedil razvijajo bralno zmožnost in bralno razumevanje,
- se naučijo osnovnih zmožnosti strnjevanja (zgodbe pravljice ali pripovedi).

Vsebine in dejavnosti

4. razred	5. razred	6. razred
Učenci:		
<ul style="list-style-type: none">• tiho in glasno berejo vsakdanja in poljudna besedila z obravnavano tematiko, ki vsebujejo tudi neznane besede (različni opisi, vabilo, e-pošta, SMS-sporočilo, krajše pismo, opravičilo, jedilnik, vstopnica, <i>vozni red</i>, <i>navodilo za uporabo</i>, recept, plakat, <i>obvestilo</i> idr.),• po večkratnem branju razumejo vsebino besedila,• poiščejo pomembne informacije,• označijo neznane besede, <i>s pomočjo dvojezičnega slovarja poiščejo njihov pomen</i>,• rešijo naloge bralnega razumevanja,• glasno in tiho berejo izštevance, pesmi, pravljice, pripovedke <i>in povesti</i>,• dojamejo globalni pomen književnega besedila, vprašajo za pomen neznanih besed ali pa jih <i>poiščejo v slovarju</i>,• ob vprašanjih ugotovijo osebe, kraj in čas dogajanja,• ugotovijo zaporedje dogodkov (s pomočjo slik ali vprašanj),• po večkratnem branju obnovijo besedilo (s pomočjo slik ali vprašanj),• <i>pripovedujejo o svojih doživetjih, povezanih s prebranim besedilom</i>,• prepoznajo elemente pravljice (začetek, konec, osebe, čudežni dogodki, števila),	<ul style="list-style-type: none">• samostojno ugotovijo zaporedje dogodkov v besedilu,• po večkratnem branju samostojno obnovijo besedilo,• iščejo sopomenke in protipomenke,• razlikujejo pravljico, pripovedko in <i>povest</i>,• za domače branje preberejo, razčlenijo nekaj pravljic ali povesti,	

- ugotovijo zgradbo pesmi (kitice, vrstice),
- poiščejo rimo, *sami tvorijo rimajoče se besedne pare*,
- berejo besedilo po vlogah,
- *razlikujejo pozitivne in negativne vrednote.*

3.2.3 Pisanje

Cilji

Učenci:

- usvojijo zanesljivo pismenost v madžarščini,
- s tvorbo pripovednih in opisnih ter vsakdanjih besedil razvijajo tvorbo zmožnost,
- razvijajo pravopisne zmožnosti in so pozorni na estetskost pisave.

Vsebine in dejavnosti

4. razred	5. razred	6. razred
Učenci:		
<ul style="list-style-type: none"> • razširjajo povedi, • izpolnjujejo tabele, • dopolnjujejo manjkajoče dele besedil, • napišejo o danem tematskem sklopu tri do štiri povezane povedi, 	<ul style="list-style-type: none"> • pripravijo opis samega sebe, najljubše živali, <i>domačega kraja</i> (na podlagi vzorca), • napišejo razglednico, vabilo, <i>opravičilo</i>, 	<ul style="list-style-type: none"> • opišejo družinske člane, prijatelje, znan predmet (po vzorcu), • s ključnimi besedami pripravijo preprosti, kratki dogajalni niz, • napišejo vsakdanje dvogovorno besedilo, • po danih navodilih in s pomočjo podatkov napišejo krajše besedilo (razglednico, krajše pismo, e-pošta, SMS-sporočilo, <i>napotek</i>, plakat) • <i>ob slovarju prevedejo krajše slovensko besedilo (štiri do pet povedi)</i>,
<ul style="list-style-type: none"> • <i>uporabijo pravopisno znanje,</i> • <i>po opozorilu popravijo pravopisne in jezikovne napake.</i> 		

3.2.4 Jezikovna in pravopisna znanja ter zmožnosti

Cilji

Učenci:

- z učenjem in tvorbo novih besed bogatijo besedišče,
- pridobivajo nova jezikovna in slovnična znanja,
- razvijajo pravopisne zmožnosti in razvijajo pravilno rabo jezika: postavljanje besed v abecedni red, deljenje besed, zapis kratkih in dolgih samoglasnikov in soglasnikov, zapisovanje glasu *j*.

Vsebine in dejavnosti

4. razred	5. razred	6. razred
Učenci:		
<ul style="list-style-type: none">• z izpeljevanjem tvorijo nove besede,<ul style="list-style-type: none">• <i>tvorijo zloženke,</i>• poimenujejo živa bitja, predmete, pojave in pojme v ednini in množini,• ustrezno uporabljajo pripono za predmet (v tožilniku),• samostalnikom dodajajo pripono prislovnih določil (<i>hely-, idő-, eszköz-, társ-, mód-, ok-, cél- és részeshatározó</i>),• <i>za izražanje svojine uporabljajo pravilne pripone za samostalnike,</i><ul style="list-style-type: none">• razlikujejo obča in lastna imena,• spoznajo vrste lastnih imen (osebno ime, ime živali, zemljepisno ime, ime ustanove, naslovi, blagovne znamke),• poimenujejo lastnosti oseb in predmetov iz njihove okolice, razlike so sposobni izražati s stopnjevanjem pridevnikov,• <i>poiščejo sopomenske pridevnike,</i><ul style="list-style-type: none">• <i>iz samostalnikov tvorijo pridevnike (főnév + -s, főnév + -i, főnév + -tlan, -tlen),</i>• uporabljajo osebne zaimke in njihove sklonske oblike,• uporabljajo svojilne zaimke (<i>enyém, tied</i> idr.),• uporabljajo vprašalne zaimke in sklonske oblike kazalnih zaimkov,• uporabljajo oziralne zaimke, ki se največkrat uporabljajo v funkciji veznikov,• s števki in besedo zapisujejo števnike (glavne, vrstilne, ulomljeni del),• pravilno zapisujejo datum,<ul style="list-style-type: none">• <i>števníkom pravilno dodajajo</i>		

	<i>pripone,</i>
• spregajo glagole v sedanjiku, pretekliku in prihodnjiku v povednem naklonu, nedoločna spregatev,	• v velelnem naklonu, <i>določna spregatev,</i>
• postopoma dodajajo glagolom vse več glagolskih predpon, • spoznajo nedoločnik, <i>uporabljajo ga za izražanje prislovnega določila namena,</i> • <i>spoznajo deležje na -č in njegovo tvorbo,</i>	• <i>spoznajo deležje na -e in ga uporabljajo za izražanje prislovnega določila stanja,</i>
• tvorijo povedi na podlagi obravnavanih modelov oziroma vadijo že naučene, • pravilno uporabljajo prisojanje, • pri tvorbi povedi vadijo rabo polnopomenskih in relacijskih besed in besednih zvez, • uporabljajo postpozicije in njihove <i>sklonske oblike,</i> • postopno spoznajo in uporabljajo veznike v zloženih povedih (<i>és, de, hogy, aki, ami, amikor, ahol</i> idr.), • postopno spoznajo in uporabljajo nove trdilnice, nikalnice ipd., • vadijo uporabo vezave, • vadijo pravilno intonacijo pripovedne, vprašalne, želelne, vzklične in velelne povedi, • razvijajo pravopisno zmožnost: ☐ besede postavijo v abecedni red, ☐ zlogujejo besede, ☐ usvojijo in vadijo pravila deljenja, ☐ vadijo pisanje lastnih imen, ☐ vadijo zapisovanje kratkih in dolgih samoglasnikov in soglasnikov, ☐ vadijo zapisovanje glasu <i>j,</i> • vadijo preprostejše primere pisanja skupaj in narazen.	

3.2.5 Knjižnično znanje in uporaba računalnika

Učenci:	
• v knjižnici samostojno iščejo madžarske knjige in revije, • razvijajo sposobnost rabe računalnika in svetovnega spleta za poglobljanje jezikovnega znanja, (poslušajo pravljice, pesmi, rešujejo naloge; pišejo povedi, besedila), • <i>postopoma samostojno uporabljajo slovensko-madžarski in madžarsko-slovenski slovar,</i>	
	• z učiteljevo pomočjo uporabljajo šolski pravopisni slovar,
	• z učiteljevo pomočjo uporabljajo slovar sopomenk.

3.2.6 Tematski sklopi

1. Jaz in svet okoli mene (interakcija v različnih govornih položajih, npr. na pošti, pri zdravniku, v knjižnici, v prometu, v gledališču)
2. Družina, sorodstvo (poimenovanje družinskih članov, njihovi poklici, družinski prazniki, materinski dan)
3. Moj svet (prijatelji, prijateljstvo, *vzorniki*, hišni ljubljenci)
4. Prazniki, običaji (miklavževanje, novo leto, pust, velika noč, ljudski običaji, državni prazniki, narodni praznik)
5. Dom, domači kraj (ulica, mesto, vas, prebivalstvo, dejavnosti, znamenitosti, jezik, geografske, zgodovinske, etnografske in kulturne značilnosti)
6. Vsakodnevne dejavnosti (šola, učenje, delo, obveznosti, domače delo, prehrana)
7. Nakupovanje (dnevni nakupi, vrste trgovin, različni izdelki, količina, cene, denar)
8. Zdrav način življenja (prehrana, šport, gibanje, sproščanje)
9. Prosti čas, šport (hobi, igra, slabe navade, koristno preživljanje prostega časa, rekreacija, športne discipline)
10. Letni časi (živali, rastline, dejavnosti, oblačenje, vreme)
11. Znanost, tehnika (*naprave*, dosežki, znanstveniki)
12. Književnost (pesmi, izštevanka, pravljice, legende, pripovedi)

3.2.7 Predlagana književna besedila in filmi

4. razred	5. razred	6. razred
Pesmi		
Nemes Nagy Ágnes: Nyári rajz, Titkos út Pittler Vilma: Saláta Sára Weöres Sándor: Száncsengő, Kutyatár, Vásár, Bodri Gazdag Erzs: Hóember Zelk Zoltán: Tavaszi dal Varga József: Egérbolt	Kormos István: Vackor a Balatonon Gazdag Erzs: A bohóc köszöntője, Konyhai bál Takáts Gyula: Szüreti vers Weöres Sándor: Jön a tavasz, Pletykázó asszonyok, Buba éneke, Ha a világ rigó lenne, Égi csikón léptet a nyár, A birka-iskola Csanádi Imre: Őszköszöntő Zelk Zoltán: Este jó, este jó Csoóri Sándor: Farsangi kutyabál Szabó Lőrinc: Nyitnikék, Vakáció előtt Varga József: A spenót	Petőfi Sándor: Itt van az ősz, itt van újra, István öcsémhez Gazdag Erzs: Ákom-bákom hadsereg Kányádi Sándor: Eljött a szüret Hárs László: A tékép Tamkó Sirtó Károly: Eszkimóka, Apróhirdetés; Országjárás Kassák Lajos: A századik évforduló Börcsök Mária: Mindenki mást csinál Nemes Nagy Ágnes: A titkos út Rigó Béla: Tündérelleőrző Zalán Tibor: Gomurka bácsi tilalmai Kis Benedek: A tenger csöppjének

		dala Weöres Sándornak Szúnyogh Sándor: Bodri és a fogkefe
Ljudske pesmi		
Érik a szőlő Teríti a lány a vásznat Karádi falu végén Kis kece lányom	Badacsonyi szőlőhegyen Erdő mellett nem jó lakni Árkot ugrott a szúnyog ... Gólya, gólya, hazaszállj! Gólya, gólya, gilice Ki lányát vetted el?	Madárka, madárka, Hej, halászok, halászok
Prozna dela		
Madžarske ljudske pravljice: Az égigérő mesefa, A két kiskecske, Ki a veszélyesebb?, A csodafazék Ljudske pripovedke: Mátyás, az igazságos, Egyszer volt Budán kutyavásár A tölgyfa születésnapja (Zelk Zoltán nyomán) Móra Ferenc: A Mitvisz és a fiai	Madžarske ljudske pravljice: A holló és a róka, Három kívánság, A négy vándor Ljudske pripovedke: A balatoni kecskeköröm, Mátyás király és a szőlőmunkások Móra Ferenc: Nagypó Móra Ferenc: A szánkó Bence Utrosa Gabriella: Egy kis makk története Varga József: Az elvarázsolt tündér	Madžarske ljudske pravljice: Az olvasó medve, Ilók és Milók, A vörös tehén, Betyár volt-e Cigány Jóska?, Az öreg halász és a nagyravagyó felesége Ljudske pripovedke: Mátyás bolondja, Mátyás király és az okos lány Szép Ernő: Okos Katica Benedek Elek: A só, A kis gömböc Gárdonyi Géza: Marci vacsorája Bence Utrosa Gabriella: Ki lakik a sötétben? Andersen: A rút kiskacsa Grimm: A kis gyufaáruslány Bibliai történet: A pásztorfiú és az óriás
Risanke in filmi		
Lúdas Matyi; Vuk; Szaffi; Kockásfülű nyúl; Mekk Elek; Frakk, a macskák réme; Gusztáv; Mesék Mátyás királyról; Három szabólegények; Tündér Lala		

3.3 Tretje vzgojno-izobraževalno obdobje

3.3.1 Govorno sporočanje in slušno razumevanje

Cilji

Učenci:

- bogatijo besedišče,
- razumejo vodenje ure, smiselno sodelujejo v interakciji,
- razvijajo zmožnost sodelovanja v dvogovornih situacijah,
- uporabljajo vljudnostne izraze in jezikovne formule v vsakdanjih govornih situacijah,
- razvijajo zmožnost razumevanja in tvorbe vsakdanjih besedil in besedil z obravnavano tematiko,
- razvijajo zmožnost razumevanja književnih besedil,
- govorijo s pravilno izgovarjavo, s pravilno intonacijo in pravilnim naglasom.

Vsebine in dejavnosti

7. razred	8. razred	9. razred
Učenci:		
<ul style="list-style-type: none">• sklepajo na pomen neznanih besed v pogovorih, vprašanjih o učni snovi,• uporabljajo vljudnostne izraze v konkretnih vsakdanjih situacijah (srečanje, poslavljanje, telefonski pogovor, nakupovanje, voščilo),• sodelujejo v pogovorih in igrah vlog o vsakdanjih temah in temah obravnavanih tematskih sklopov, prilagajajo se govornemu položaju in sogovorncu,• si ogledajo oziroma poslušajo televizijski, <i>radijski intervju</i>, vremensko poročilo, reklamo, poročila in poljudnoznanstveno oddajo,• razumejo bistvo poslušanega besedila, poiščejo zanje pomembne podatke,• rešujejo naloge slušnega razumevanja,• pripravijo govorne nastope o obravnavanih in izbranih tematskih sklopih (npr. referat), predstavitve ponazarjajo na različne načine in z različnimi sredstvi (npr. Powerpoint), posnetek s kamero, zvočni posnetek, plakat; odgovarjajo na morebitna vprašanja, svoje mnenje utemeljijo,• vadijo standardno izreko, intonacijo in naglas,• se pripravijo na sprejemanje besedil (osebna doživetja, predznanje itd.),• pozorno poslušajo besedilo, oziroma si ogledajo film ali predstavo,• ugotovijo temo, čas in kraj dogajanja, književne osebe, razumejo in obnovijo zgodbo,• rešijo ustne in pisne naloge slušnega razumevanja,• dojamejo temo in razpoloženje pesmi,• izrazijo mnenje o pogledanem oziroma poslušanem besedilu, predstavi,• se naučijo pesmi in prozne odlomke na pamet, sodelujejo v dramatizaciji,• v svojem govoru uporabljajo spoznane besede.		

3.3.2 Branje

Cilji

Učenci:

- s tihim in glasnim branjem svoji starostni stopnji in jezikovnemu znanju primernih umetnostnih in neumetnostnih besedil razvijajo bralno zmožnost in bralno razumevanje,
- ločijo umetnostna in neumetnostna besedila, pesem in prozo,
- iz konteksta sklepajo na pomen neznanih besed ali pa jih poiščejo v slovarju,
- z branjem književnih besedil bogatijo čustveni in doživljajski svet,
- razvijajo zmožnost izražanja mnenja.

Vsebine in dejavnosti

7. razred	8. razred	9. razred
Učenci:		
<ul style="list-style-type: none">• berejo poljudnoznanstvena, publicistična in vsakdanja besedila o vsakdanjih in obravnavanih temah, ki vsebujejo tudi neznane jezikovne elemente (intervju, reportaža, vremensko poročilo, reklama, oglas, e-pošta, sms-sporočilo, zasebno pismo, <i>jedilni list</i>, vstopnica, informacija, navodilo za uporabo, življenjepis, plakat ipd.),• se znajdejo v prebranem besedilu, razumejo in poiščejo ključne informacije,• v slovarju poiščejo pomen neznanih besed,• določijo vrsto besedila,• rešijo ustne in pisne naloge bralnega razumevanja,• za pripravo referata ali poročila poiščejo potrebne informacije v tiskanih in elektronskih medijih (internet) in jih ustrezno uporabijo,• vadijo glasno branje, pozorni so na pravilno izgovarjavo, naglas in intonacijo,• se pripravijo na sprejemanje književnega besedila (lastna doživetja, predznanje itd.),• razumejo bistvo in sporočilo prebranega besedila (pesem, <i>epska pesem</i>, odlomek iz romana, novela, dnevnik itd.),• ugotovijo temo, kraj dogajanja, osebe, razumejo dogajanje, obnovijo zgodbo,• <i>pripravijo oznako oseb</i>,• <i>ločijo pozitivne in negativne vrednote</i>,• poiščejo sopomenke in protipomenke,• dojamajo temo in razpoloženje pesmi, prepoznajo kitice in rime,• izrazijo svoje mnenje o prebranem besedilu in ga utemeljijo,• se naučijo pesmi in prozne odlomke, sodelujejo v dramatizaciji prebranega besedila,• za domače branje berejo krajše mladinske romane oziroma odlomke in novele,• vadijo interpretativno branje,• uporabljajo novo besedišče.		

3.3.3 Pisanje

Cilji

Učenci:

- s tvorbo pripovednih in opisnih ter vsakdanjih besedil razvijajo tvorbo zmožnost,
- znajo izpolniti preproste obrazce,
- prevajajo krajša besedila iz slovenščine v madžarščino in obratno,
- razvijajo sporočanje zmožnost in kreativnost,
- izrazijo mnenje in čustva,
- razvijajo pravopisne zmožnosti in so pozorni na estetskost pisave.

Vsebine in dejavnosti

7. razred	8. razred	9. razred
Učenci: <ul style="list-style-type: none">• tvorijo obravnavane besedilne vrste (intervju, <i>reportaža</i>, <i>vremensko poročilo</i>, predstavitev knjige, filma, reklama, oglas, zasebno pismo, dnevnik, življenjepis, <i>turistične informacije</i>),• pišejo vsakdanja dvogovorna besedila, pripravijo oznako osebe, predstavijo žival, predmet in kraj,• zberejo potrebne podatke, ustrezno členijo besedilo,• izpolnjujejo tabele, dopolnjujejo besedila,• izpolnjujejo različne obrazce (npr. naročilnica, poštno nakazilo, prijavnica),• uporabljajo enojezične in dvojezične slovarje,• prevajajo krajša besedila z znano tematiko iz slovenskega v madžarski jezik in obratno,• napišejo obnovo prebranih ali pogledanih književnih besedil,• ob prebranem ali pogledanem književnem besedilu pišejo pripovedni spis, opis ali oznako osebe oziroma <i>kreativno pišejo</i> (drugačen konec),• po danih iztočnicah poročajo o domačem branju.		

3.3.4 Jezikovna in pravopisna znanja in zmožnosti

Cilji

Učenci:

- z učenjem in tvorbo novih besed bogatijo besedišče,
- pridobivajo nova jezikovna in slovnična znanja,
- razvijajo pravopisne zmožnosti in razvijajo pravilno rabo jezika.

Vsebine in dejavnosti

7. razred	8. razred	9. razred
<p>Učenci:</p> <ul style="list-style-type: none">• razlikujejo dolge in kratke samoglasnike in soglasnike;• uporabljajo glasoslovne zakone (hangrend, illeszkeedés, hasonulás, összeolvadás),• pravilno naglašujejo besede in besedne zveze, govorijo s pravilno intonacijo,• izražajo dejanje, dogajanje in stanje v vseh treh časih in naklonih,• spregajo glagole, tudi glagole na <i>-ik</i> in <i>nepravilne glagole</i> (glagoli na <i>-s, -sz, -z, -t</i> v povednem in velelnem naklonu),• uporabljajo določno in nedoločno spregatev ter glagolsko končnico <i>lak/-lek</i>,• prepoznajo in ustrezno uporabljajo različne vrste glagolov (cselekvő, műveltető, visszaható, ható igék), tvorijo takšne glagole,• iz samostalnikov in pridevnikov tvorijo glagole,• uporabljajo glagolske predpone z namenom spremembe pomena,• <i>upoštevajo pravila pisanja glagolov s predponami</i>,• poimenujejo živa bitja, nežive stvari in pojme v ednini in množini,• uporabljajo končnice za izražanje svojine,• samostalnikom ustrezno dodajajo sklonila in postpozicije,• iz samostalnikov, pridevnikov in glagolov tvorijo samostalnike,• uporabljajo pravopisna pravila pisanja občih in lastnih imen;• poimenujejo lastnosti in pripadnost oseb, predmetov v ednini in množini, stopnjujejo pridevnike,• iz samostalnikov in glagolov tvorijo pridevnike,• <i>upoštevajo pravopisna pravila pisanja pridevnikov</i> (pridevniki na <i>ú, -ű</i>, tvorjeni pridevniki na <i>-i</i>, primernik);• poimenujejo število, količino (glavni števniki, ulomljeni števniki) s samostalnikom poimenovanih oseb, predmetov, pojmov in njihovo mesto v vrsti (vrstilni števnik),• ločijo določne in nedoločne števnike, uporabljajo najpogostejše nedoločne števnike,• števnikom ustrezno dodajajo različne končnice (<i>-s, -an/-en, -án/én, -szor/szer/ször, -kor, -ban/-ben, -tól/-től, -ig</i>),• <i>upoštevajo pravopisna pravila pisanja števnikov</i> (pisanje glavnih števnikov do 10 000, datum);• poznajo in ustrezno uporabljajo različne zaimke (osebni, povratni osebni, vzajemni, svojilni, kazalni, vprašalni),		

- ustrezno uporabljajo sklonske oblike osebnih zaimkov,
- tvorijo nedoločnik in druga deležja ter jih pravilno uporabljajo v povedih,
- poznajo in uporabljajo pogoste prislove (kraj, čas, način),
- razlikujejo funkcijo določnih in nedoločnega člena,
- ustrezno uporabljajo določne in nedoločni člen,
- poznajo in uporabljajo pogoste postpozicije,
- poznajo in *uporabljajo* trosmernost postpozicij;
- poznajo in uporabljajo pogoste podredne in priredne veznike,
- tvorijo besedne družine, z izpeljevanjem in zlaganjem tvorijo nove besede,
- poiščejo in uporabljajo sopomenke in protipomenke,
- ločijo pomene večpomenskih besed,
- se znajo vprašati po stavčnih členih, znajo razširiti preproste povedi,
- znajo tvoriti besedne zveze;
- ustrezno uporabljajo ločila na koncu enostavnih povedi,
- utrjujejo ustrezno intonacijo enostavnih povedi;
- tvorijo in dopolnjujejo priredno (vezalna, protivna, ločna, pojasnjevalna, posledična) in podredno zložene (osebkov, predmetni, krajevni, časovni, načinovni, prilastkov odvisnik) povedi,
- *pri tvorbi povedi uporabljajo primerne veznike,*
- *ustrezno uporabljajo ločila na koncu večstavčnih povedi,*
- spoznajo merila tvorbe besedil, primerno členijo besedila,
- besedilom poiščejo primerni naslov oziroma tvorijo naslovu primerno besedilo,
- *v besedilu ustrezno uporabljajo katafore in anafore,*
- tvorijo besedila (pripoved, oznaka osebe, opis, zasebno pismo, dnevnik, vabilo, opravičilo, obvestilo, življenjepisa, novica, intervju, reklamni oglas, mali oglas, *turistični prospekt, vremensko poročilo, napotek*),
- uporabljajo pravila za pisanje malih in velikih začetnic (mala začetnica: prazniki, narodi in ljudstva; velika začetnica: osebna imena, zemljepisna imena, imena ustanov, imena znamk, naslovi),
- poznajo preproste primere deljenja besed,
- pravilno zapisujejo datum.

3.3.5 Knjižnično in računalniško znanje

7. razred	8. razred	9. razred
Učenci:		
<ul style="list-style-type: none">• iz knjig, s spleta in iz drugih virov informacij zbirajo podatke, jih urejajo, imenujejo vir,• s pomočjo računalnika shranjujejo, predstavijo in izmenjujejo informacije,• uporabljajo pomembnejše računalniške programe, na primer urejanje besedil,• samostojno uporabljajo slovensko-madžarski in madžarsko-slovenski slovar, dijaški pravopisni slovar, slovar sopomenk,		
		<ul style="list-style-type: none">• slovar madžarskega knjižnega jezika.

3.3.6 Tematski sklopi

1. Moj svet (prijateljstvo, ljubezen, *razlike med spoloma*, najstniške težave, vrednote, sprejemanje drugačnosti)
2. Družina, sorodstvo (medsebojni odnosi, sorodstvene vezi, *družinsko deblo*)
3. Prazniki, običaji (Miklavž, božič, novo leto, pust, matenski dan, , narodni praznik, svetovni dnevi, ljudski običaji)
4. Naš kraj (družinska hiša, blok, *nebotičniki*, urejanje stanovanja, pohištvo)
5. Naše okolje (onesnaževanje okolja, varovanje okolja, *odgovornost posameznika*)
6. Vreme (vremenska napoved, vremensko poročilo, narava kot napovednik vremena)
7. Zdrav način življenja (prehranjevanje, gibanje, škodljive razvade)
8. Nakupovanje (nakupovalne navade, trgovski izdelki, nakupovalna središča, *načini plačila*)
9. Oblačenje in moda (oblačila, dodatki, ulična in priložnostna moda)
10. Prosti čas in zabava (koncerti, *taborjenje*, letovanje, film, kino, radio, TV, gledališče, razstave, muzeji, mediji)
11. Šport in igra (športna tekmovanja, olimpijske igre, madžarski športniki na OI, *paraolimpijske igre; računalniške in druge igre*)
12. Svet živali (male živali v družini, lastnosti in navade živali, zanimivosti iz živalskega sveta)
13. Spoznajmo Madžarsko! (večja mesta, Blatno jezero, Alföld, živalski in rastlinski svet, običaji, *znameniti zgodovinski dogodki*)
14. Znanost in tehnika (*naprave, aparati*, znanstveni dosežki, madžarski znanstveniki, nobelovci)

15. Kultura, umetnost (filmska umetnost, glasba, *plesna umetnost*, *slikarstvo*, *kiparstvo*, madžarski umetniki, skladatelji, *stare civilizacije*)
16. Človek in jezik (izvor in vloga madžarskega jezika, materinščina, jezik okolja, tuji jezik,)
17. Načrti za prihodnost (poklic, poslanstvo)
18. Književnost (pesmi, pripovedke, odlomki iz romanov)

3.3.7 Predlagana književna besedila in filmi

Pesmi:

Petőfi Sándor: Az alföld, Egy estém otthon; Rónay György: Mondd, szereted az állatokat!; Radnóti Miklós: Nem tudhatom..., Romhányi József: Focimeccs, Szamárfül; Varró Dániel: Miért üres a postaláda mostanában?; Kiss Ottó: Csillagszedő Márió; švedske otroške pesmi

Romani (odlomki):

Móra Ferenc: A Pál utcai fiúk, Fekete István: Tüskevár, Bálint Ágnes: Szeleburdi család, Sohonyai Edit: Macskaköröm, Nagy Katalin: Intőkönyvem története, Vekerdy Tamás: Kamaszkor körül, Halasi Mária: Az utolsó padban, Fehér Klára: Mi, szemüvegesek, Nógrádi Gábor: Pete Pite, K. B. Rottring: Heri Kókler és az epeköve, Szalay Lenke: Mogyoró és a Fiú, G. Szabó Judit: A macskát visszafelé simogatják, Szabó Magda: Mondják meg Zsófikának

Filmi: Lúdas Matyi; A Pál utcai fiúk; Abigél; Gyilkosság a Palánk utcában; Barátom, Bonca; Tüskevár

4 STANDARDI ZNANJA

S **poudarjenim tiskom** so zapisani **minimalni standardi**, katerih doseganje je pogoj za napredovanje. Standardi predhodnih razredov so samoumevno tudi del standardov naslednjih razredov.

4.1 Prvo vzgojno-izobraževalno obdobje

Učenec:

- **razume osnovna učiteljeva navodila,**
- **zna pozdraviti, se predstaviti, nagovoriti,** prositi, vprašati, **odgovoriti,** se zahvaliti,
- **poimenuje konkretne osebe, živali in predmete ter njihovo barvo,** količino,
- **s preprostimi besedami se zna vključevati v pogovor o znani temi,**
- razume globalni pomen poslušanega besedila, in to dokaže z odgovarjanjem na vprašanja,
- poišče osnovne podatke poslušanega besedila (Kdo?, Kaj?, Kje?, Kdaj?),
- **se nauči in uporablja najpogostejše besede obravnavanih tematskih sklopov,**
- zna nekaj pesmi in izštevank na pamet,
- **pozna tiskane in pisane črke madžarske abecede,**
- s tiskanimi in pisanimi črkami prepisuje in piše povedi,
- tiho bere in razume povedi z znanim besediščem, odgovori na preprosta vprašanja o teh povedih,
- po predhodni pripravi glasno bere povedi, krajša besedila, ustrezno označi začetek povedi,
- **zna na podlagi slike ali niza slik tvoriti nekaj povedi.**

4.2 Drugo vzgojno-izobraževalno obdobje

Učenec:

- **razume učiteljeva navodila in vprašanja, povezana z obravnavanimi temami,** in se nanje primerno odziva,
- **razume govornjena monološka in dialoška besedila na obravnavane teme, v njih poišče pomembne informacije,**
- **se vključuje v preprost pogovor,** zna sodelovati v telefonskem pogovoru,
- **zna se opravičiti, čestitati,**

- **opiše osebe, živali in predmete,**
- pripoveduje o svojih doživetjih,
- **na podlagi ključnih besed pripravi govorni nastop na obravnavano temo,**
- glasno pretežno tekoče bere znana besedila,
- **po večkratnem branju razume krajša umetnostna in neumetnostna besedila,** reši naloge bralnega razumevanja,
- **s slikami ali vprašanji obnovi književno besedilo, ugotovi zaporedje dogodkov,**
- deklamira pesem ali predstavi prozno besedilo,
- **zna napisati razglednico, vabilo** in kratko zasebno pismo, pripraviti opis družinskega člana, prijatelja,
- tvori kratko pripoved o dogodku,
- zna besede postaviti v abecedni red,
- zna deliti znane besede,
- **uporablja glagolske oblike v sedanjiku in pretekliku v povednem in velelnem naklonu,**
- **pozna in uporablja predmet v tožilniku, množino in končnice za izražanje svojine,**
- **zna izraziti prislovno določilo kraja in časa,**
- **zna stopnjevati preproste pridevnike,**
- pravilno zapisuje osebna imena, imena živali, zemljepisna imena in imena ustanov iz bližnjega okolja,
- **uporablja veliko začetnico na začetku povedi ter piko in vprašaj na koncu enostavne povedi.**

4.3 Tretje vzgojno-izobraževalno obdobje

7. razred

Učenec:

- **razume govornjena monološka in dialoška besedila na obravnavane teme, v njih poišče pomembne informacije** oziroma se udeležuje takšnih pogovorov,
- **razume krajša govornjena medijska besedila (vest, oglas),**
- sodeluje v igri vlog (npr. nakupovanje), uporablja vpljudnostne izraze,
- **zna predstaviti osebe, živali, predmet, kraj,**
- pripoveduje o svojih doživetjih,
- **pripravi govorni nastop na obravnavano temo,**

- **obnovi prebrano besedilo ali pripoveduje vsebino filma,**
- usvojene besede in izraze prepozna in razume v novem kontekstu ter jih tudi sam uporablja v govoru,
- deklamira pesmi in predstavi prozno besedilo,
- **pretežno tekoče,** z razmeroma ustrezno izgovarjavo, naglasom in intonacijo **prebere besedilo z znano tematiko,**
- **razume krajša prebrana poljudnoznanstvena, medijska (vest, oglas) in vsakdanja besedila** (navodilo za uporabo) **o obravnavanih temah, ki ne vsebujejo neznanih besed** ter reši naloge bralnega razumevanja,
- v besedilu poišče sopomenke in protipomenke,
- uporablja dvojezične slovarje,
- **za domače branje prebere eno povest ali odlomek iz mladinskega romana,** po danih navodilih poroča o prebranem,
- **napiše besedilo na dano temo oziroma zvrst (pismo, rojstnodnevna čestitka),**
- **pisno predstavi osebo,** opiše predmet, predstavi kraj,
- **pisno tvori kratko pripoved o dogodku,**
- prevede nekaj povedi na znano temo iz slovenščine v madžarščino in obratno,
- besede postavi v abecedni red, pravilno deli večino besed, **zna napisati datum,**
- pravilno sprega večino pogosto rabljenih glagolov, loči določno in nedoločno spregatev,
- pretežno pravilno zapisuje samostalnike (obča in lastna imena), pridevnike, števniko in njihove sklonske oblike,
- večinoma pravilno uporablja člene,
- **pozna in uporablja postpozicije, veznike in prislove,**
- pozna tvorbo besed,
- poišče sopomenke in protipomenke,
- zna tvoriti besedne zveze,
- pozna in uporablja nekaj vrst zloženih povedi,
- uporablja vejico pri naštevanju in ločila na koncu enostavčne povedi.

8. razred

Učenec:

- **razume monološka in dialoška besedila na obravnavane teme, v njih poišče pomembne informacije, udeležuje se pogovorov o vsakdanjih temah,**
- **razume krajša govorna medijska (vremensko poročilo) in poljudnoznanstvena besedila,**

- sodeluje v igri vlog, uporablja vljudnostne izraze,
- **opiše osebe, živali, predmete, kraj,**
- **pripoveduje o svojih doživetjih,**
- **pripravi govorni nastop na obravnavano temo,**
- **obnovi prebrano besedilo ali pripoveduje vsebino filma,**
- **uporablja usvojene besede in izraze,**
- deklamira pesmi in predstavi prozno besedilo,
- **pretežno tekoče, z razmeroma ustrezno izgovarjavo, naglasom in intonacijo prebere besedilo z znano tematiko,**
- **razume krajša prebrana poljudnoznanstvena, medijska (vremensko poročilo) in vsakdanja besedila (zasebno pismo) o obravnavanih temah, ki ne vsebujejo neznanih besed, ter reši naloge bralnega razumevanja,**
- iz elektronskega in tiskanega vira poišče potrebne informacije,
- v besedilu poišče sopomenke in protipomenke,
- **za domače branje prebere eno povest ali odlomek iz mladinskega romana, predstavi prebrano po danih navodilih,**
- **napiše besedilo o dani temi in v dani vrsti (vabilo, mali oglas),**
- **pisno predstavi osebo, predmet, predstavi kraj,**
- **pisno tvori kratko pripoved o dogodku,**
- **krajše besedilo z znano tematiko prevede iz madžarščine v slovenščino,**
- prevede nekaj povedi iz slovenščine v madžarščino in obratno,
- **uporablja enojezične in dvojezične slovarje,**
- **besede postavi v abecedni red, pravilno deli večino besed, zna napisati datum,**
- pravilno sprega večino pogosto rabljenih glagolov, loči določno in nedoločno spregatev,
- pretežno pravilno zapisuje samostalnike (obča in lastna imena), pridevnike, števnik in njihove sklonske oblike,
- **večinoma pravilno uporablja člene,**
- **pozna in uporablja postpozicije, veznike in prislove,**
- pozna tvorbo besed,
- poišče sopomenke in protipomenke,
- zna tvoriti besedne zveze,
- pozna in uporablja nekaj vrst zloženih povedi,
- **uporablja vejico pri naštevanju in ločila na koncu enostavne povedi.**

9. razred

Učenec:

- **razume govornjena monološka in dialoška besedila na obravnavane teme, v njih poišče pomembne informacije,**
- **razume govornjena medijska (reportaža, intervju) in poljudnoznanstvena besedila,**
- sodeluje v igri vlog (npr. turistični vodič), uporablja vljudnostne izraze,
- **opiše osebe, predmete, poklic,**
- **pripoveduje o svojih doživetjih in načrtih,**
- **pripravi govorni nastop na obravnavano temo,**
- **obnovi prebrano besedilo ali pripoveduje vsebino filma,**
- **usvojene besede in izraze prepozna in razume v novem kontekstu in jih tudi sam uporablja v govoru,**
- deklamira pesmi in predstavi prozno besedilo,
- **govori pretežno tekoče, ne išče izstopajoče besed, njegova izgovarjava, naglas in intonacija so dokaj pravilni, besedišče dovolj bogato, da se ne ponavlja, uporablja sopomenke.**
- **bere dokaj tekoče, izgovarjava, naglas in intonacija so dokaj pravilni,**
- **razume krajša prebrana poljudnoznanstvena, medijska in vsakdanja besedila o obravnavanih temah, reši naloge bralnega razumevanja,**
- iz elektronskega in tiskanega vira poišče potrebne informacije,
- v besedilu poišče sopomenke in protipomenke,
- **za domače branje prebere eno povest ali odlomek iz mladinskega romana, predstavi prebrano,**
- **napiše besedilo o dani temi in v dani vrsti (intervju, življenjepis),**
- **pisno predstavi osebo, poklic, kraj,**
- **tvori kratko pripoved o dogodku, predstavi svoje načrte za prihodnost,**
- **krajše besedilo z znano tematiko prevede iz madžarščine v slovenščino,**
- krajše slovensko besedilo prevede v madžarščino,
- **uporablja enojezične in dvojezične slovarje,**
- **besede postavi v abecedni red, pravilno deli večino besed, zna napisati datum,**
- **pravilno sprega večino pogosto rabljenih glagolov, loči določno in nedoločno spregatev,**
- **pretežno pravilno zapisuje samostalnike (obča in lastna imena), pridevnike, števnik in njihove sklonske oblike,**
- **večinoma pravilno uporablja člene,**
- **pozna in uporablja postpozicije, veznike in prislove,**

- pozna tvorbo besed,
- zna tvoriti besedne zveze,
- pozna in uporablja nekaj vrst zloženih povedi,
- **uporablja vejico pri naštevanju in ločila na koncu enostavčne povedi.**

5 DIDAKTIČNA PRIPOROČILA

5.1 Uresničevanje ciljev predmeta

5.1.1 Razvijanje komunikacijskih zmožnosti v prvem vzgojno-izobraževalnem obdobju

Prvotni cilj poučevanja madžarščine kot drugega jezika je, da se učenci naučijo sporazumevanja v madžarskem jeziku, da razvijajo vsa štiri področja spretnosti: govorno razumevanje, branje, govor in pisanje. Pomembno je, da se na to pripravijo s takšnimi dejavnostmi, ki omogočajo, da so učenci dejavni, motivirani in odprti.

Že od prvega razreda naprej si prizadevamo za to, da ura oziroma interakcije potekajo v madžarščini in da čim manj uporabljamo slovenščino kot sredstvo posredovanja. Da se to lahko uresniči, morajo postopoma učenci usvojiti določene tipične, pogosto rabljene izraze, formulacije, ki omogočajo nemoteno komunikacijo med učiteljem in učenci. Nabor teh izrazov mora učitelj zavestno zbrati in širiti. Sem spadajo, poleg najpogostejših navodil – izrazov (Poslušajmo!, Pripoveduj!), tudi besede in izrazi, s katerimi lahko učenci izražajo svoje sporočilne namene, na primer začudenje (npr. *ó! Nohát!*), veselje (na primer *de jó!*) itd.

Pri razvijanju govorne zmožnosti ima pomembno vlogo dobro izbrano in formulirano vprašanje. Zmožnost ustreznega postavljanja vprašanj je eden temeljnih pogojev uspešne organizacije učne ure. V začetku naj učiteljeva vprašanja v sebi zajemajo tudi odgovore, pozneje postajajo postopoma težja, vendar enoznačna in razumljiva.

V prvem obdobju je poudarek skoraj izključno na ustnem izražanju. Najboljša oblika razvijanja tega je govorna vaja, ki večinoma temelji na dialoškem besedilu. Z govornimi vajami razvijamo besedišče, izgovarjavo, skladenjsko zmožnost ter postopoma zmožnost tvorbe besedil. V prvem razredu je najpogostejša oblika govorne vaje vprašanje – odgovor. Postopoma navajamo učence na to, da v obravnavanih tematskih sklopih tvorijo nekaj povezanih povedi. Govorne vaje lahko izvajajo v parih, skupinah ali posamezno. Pri poučevanju drugega jezika imata v začetku posebno vlogo dve čutili: uho in oko (avditivno, vizualno in avdiovizualno ponazarjanje). Nadvse pomembno je naravno ponazarjanje, za kar je uporabljivo vse, kar se nahaja v učilnici in bližnji okolici. Prav tako je pomembno tudi motorično in predmetno ponazarjanje (na primer prineseni predmeti). S slikami in drugimi sredstvi v učilnici ustvarimo umetne situacije. Motorično ponazarjanje je pomembno pri

upodabljanju dogodkov, dejanj. S slikovnim ponazarjanjem utrjujemo asociacije besed in pojmov, lahko pa pomeni iztočnico za besedno produkcijo in bogatenje besedišče.

V obdobju izključno ustnega izražanja ima pomembno vlogo razvijanje govorne tehnike. Učitelj se mora truditi, da bosta njegov govor in izgovarjava brezhibna, ker bodo učenci pri zgodnjem učenju jezika to posnemali. Prav tako mora biti pozoren na to, da bosta tempo in jakost govora čim bolj naravna. Pri usvajanju pravilne izgovarjave utrjujemo tudi pravilno izgovarjavo besednih zvez. Vedeti je treba, da učenci sporočanja v nematernem jeziku ne slišijo tako, kot tisto v resnici izzveni. To povzroča interferenca materinščine in jezika, ki se ga učenec uči. Med glasovnim sistemoma madžarskega in slovenskega jezika so velike razlike. Zato na začetni stopnji učenja madžarščine vsako uro vadimo izgovor madžarskih glasov, in sicer večinoma z analitično-sintetično metodo: iz besed izpostavimo določene glasove, nato te glasove postavljamo v nove besede in tako vadimo njihovo izgovarjavo.

Besede, ki jih učenci spoznajo pri vajah za bogatenje besedišča, postopoma uporabljajo v povedih, te povedi pa v kakšnem govornem položaju. Imena oseb, predmetov in pojavov iz bližnje okolice vadijo v takih povedih, katerih zgradbo so že dovolj avtomatizirali. V prvem razredu osnovne šole učimo najpogostejše polnopomenske besede, ki so najpotrebnejše za vsakdanjo komunikacijo. Ob teh učimo še besede, brez katerih ne moremo tvoriti povedi, to so členi, vezniki, zaimki itd. V prvem razredu najpogosteje ponazarjamo s predmeti, nato k poimenovanju predmetov dodajamo besede, ki poimenujejo mesto, število, barvo, obliko, snov predmeta. Z dodajanjem glagolov ta statični pojmovni krog poženemo v gibanje, izražamo dejanja oziroma dogajanje. V prvem razredu gradimo učenje jezika na nekaj osnovnih povednih modelih. Po analogiji teh modelov lahko učenci tvorijo neskončno veliko povedi.

V prvem obdobju so pri poučevanju madžarščine izrednega pomena igra, pesem in pravljica. Učenci se namreč med igro brez naprezanja učijo besede, izraze, potrebne za izvajanje igre, poleg tega je v tem obdobju še velika potreba po gibanju, kar lahko na ta način obrnemo v prid učenja jezika. Učenci radi sodelujejo tudi v dramatizacijah. Pri dramatizacijah je treba upoštevati obseg besedišča otrok. Izštevanka so zaradi kratkosti, dobre zvočnosti in zanimivosti priljubljene pri otrocih, čeprav jih v celoti ne razumejo. Radi jih imajo, ker z njimi izštejejo, kdo bo mižal, privabijo sonce izza oblakov, polža iz hišice, dež itd. Z izštevankami in pesmimi učenci lažje utrjujejo madžarske glasove, njihovo izreko, povezovanje in naglaševanje.

Potrebno je temeljito letno, tematsko in urno načrtovanje. V uvodni fazi ure izvajamo motivacijske igre in artikulacijske vaje. S temi učence pripravimo na dejavno sprejemanje in reprodukcijo nove jezikovne snovi. V osrednjem delu ure poteka obravnava nove jezikovne snovi in utrjevanje. V sklepni fazi ure utrdimo novo učno snov.

Pri pouku drugega jezika se lahko izvrstno razvija učna zmožnost učencev, če zagotovimo, da spoznajo različne učne tehnike, svoje učne navade, pomanjkljivosti in se zavejo, kako lahko izboljšajo učinek. Pomembno je, da to uzavesti tudi učitelj in na podlagi tega diferencirano razvija učence.

Izredno pomembno vlogo ima motivacija, ki jo lahko zagotovimo le z diferenciacijo, individualizacijo, raznovrstnimi oblikami dela ter odprtim in iskrenim vzdušjem v razredu. Izvajanje projektne dela, sodelovalnega učenja in drugih sodobnih tehnik zagotavlja večjo uspešnost in večje zanimanje učencev.

5.1.2 Razvijanje komunikacijskih zmožnosti v drugem in tretjem vzgojno-izobraževalnem obdobju

Pri predmetu razvijamo predvsem štiri področja zmožnosti (slušno razumevanje, govorno sporočanje, pisno sporočanje, bralno razumevanje). Učitelj se mora zavedati, da so njegove dejavnosti pomemben del okolja učenja jezika. Njegovi modeli vlog so lahko zgled učencem pri učenju jezika, zato je pomembno:

- kakšne poučevalne zmožnosti ima,
- kakšen je njegov poučevalni slog,
- kakšne so njegove sposobnosti raziskovanja in refleksije,
- kakšno je njegovo poznavanje in uporaba načel sodobnega preverjanja in ocenjevanja,
- s kakšnimi sociokulturnimi znanji razpolaga,
- kakšne so njegove medkulturne zmožnosti itd.

Učitelj mora skrbno načrtovati svoje delo, za uspešno izvajanje pa mora poiskati veliko dodatnih gradiv (zbiranje, po potrebi tudi tvorjenje primernih besedil). Pri urah mora zagotoviti takšno vzdušje, da bodo učenci radi sodelovali, čeprav je njihovo besedišče dokaj skromno. Najpogostejša dejavnost pri urah naj bo pogovor (frontalni, v parih ali skupinah).

RAZVIJANJE SPRETNOSTI SLUŠNEGA RAZUMEVANJA

V besedni komunikaciji ima slušno razumevanje vsaj tako pomembno vlogo kot besedno izražanje. Učenca je treba od samega začetka učenja jezika (čeprav z izvirnimi ali prirejenimi besedili, ki so težja od njegovega jezikovnega znanja) pripraviti na to, da so ključne besede in kontekst besedila zadostno oporišče za razumevanje bistva besedila. Pri razvijanju spretnosti slušnega razumevanja naj ne bo učenec pozoren na posamezne izvzete segmente povedi (besedilo se ne obravnava s slovničnega, ampak z leksikalnega vidika!), temveč na vsestransko razumevanje celote.

Priprava na poslušanje besedila

Učitelj še pred glasnim branjem besedila oziroma predvajanjem zvočnega posnetka njihovemu jezikovnemu znanju primerne učence pripravi na sprejemanje besedila, in sicer:

- jih seznani z vrsto besedila,
- pove nekaj splošnih ugotovitev o vsebini besedila,
- predstavi slikovni material,
- predstavi neznane besede,
- usmerja pogovor na temo besedila (na primer na podlagi naslova ali nekaterih izvzetih besed, na podlagi slikovnega materiala),
- ključne povedi besedila (ključne informacije) navede v nepravilnem vrstnem redu, učenci jih poskušajo urediti,
- bere o podobni temi.

Dejavnosti preverjanja slušnega razumevanja

Učenci naj večkrat poslušajo besedilo. Njihovo dejavnost med poslušanjem usmerja učitelj. Naloge:

- vprašanja, ki se nanašajo na najpomembnejše informacije (vrsta, tema, čas, kraj, osebe),
- trditve, o katerih morajo učenci odločiti, ali so pravilne ali ne,
- naloge izbirnega tipa (test),
- ugotovitev in pisanje dejstev (izpolnjevanje praznih rubrik tabele idr.),
- reševanje nalog po danih navodilih (branje zemljevida, preurejanje slike idr.),
- igra vlog – učitelj ustavi posnetek, učenci nadaljujejo zgodbo oziroma po ponovnem poslušanju primerjajo svojo zgodbo s posnetkom.

Dejavnosti po reševanju nalog slušnega razumevanja

Po končanem reševanju nalog slušnega razumevanja se učenci vse bolj oddaljijo od izvirnega besedila in dobijo možnost za osebne izjave. Take naloge so lahko:

- izbiranje (novega) naslova,
- nadaljevanje zgodbe, pripovedovanje zgodbe iz druge perspektive,
- prepis pripovedne zgodbe v dialog in nasprotno,
- priprava sheme zgodbe,
- razprava, pogovor, komentar k zgodbi.

RAZVIJANJE BRALNEGA RAZUMEVANJA

Naloge za razvijanje spretnosti bralnega razumevanja pripravljajo učence na branje in razumevanje različnih vrst izvirnih besedil. Med temi dejavnostmi uporabljajo učenci eno- in dvojezične slovarje, različni slikovni material in druge učne pripomočke.

Naloga učitelja je, da učenci usvojijo več različnih bralnih strategij. Učenci rešujejo naloge bralnega razumevanja po tihem branju besedila. Glasno branje gre lahko v škodo razumevanja, medtem ko branje po povedih razdrobi enotnost besedila in preprečuje sklepanje na pomen neznanih besed iz konteksta besedila. Glasno branje priporočamo predvsem za utrjevanje pravilnega izgovora.

Učenec odvisno od postavljenega cilja izbira med naslednjimi bralnimi strategijami:

- hitro, globalno branje oziroma pregled celotnega besedila,
- iskanje določenih delov, ključnih informacij,
- interpretacija, vrednotenje besedila.

Dejavnosti pred branjem

Pred obravnavanjem besedila učence motiviramo za sprejemanje besedila. Na podlagi naslova, slikovnega materiala, nekaterih izbranih besed lahko ugibajo, o čem bo pripovedovalo besedilo. Za usmerjanje učenčeve pozornosti in za poznejše preverjanje razumevanja besedila tudi pred branjem postavimo vprašanja oziroma razdelimo naloge.

Učitelj lahko izbira med naslednjimi in seveda tudi drugimi možnostmi:

- besedilo predstavi s priklicevanjem elementov že znanega besedila,
- učence seznaniti s ključnimi besedami besedila,
- učencem predstavi slikovni material na temo besedila, učenci izražajo lastna mnenja, čustva, vtise,

- ključne elemente besedila predstavi v nepravilnem vrstnem redu, učenci jih postavijo v pravilni vrstni red.

Če so dane možnosti, lahko učitelj predstavi besedilo tudi malce neobičajno:

- natipkano besedilo razreže na povedi, odstavke,
- besedilo razmnoži tako, da nekatere besede nadomesti z njihovimi sopomenkami,
- besedilo razmnoži tako, da nekatere besede izpusti,
- besedilo posreduje učencem tako, da manjkajo ločila,
- ključno poved besedila izpusti brez kakršne koli sledi, namiga – njegovo mesto in pomen morajo po branju uganiti učenci.

Dejavnosti med branjem

Učitelj uporablja strategije, ki omogočajo, da učenci hitreje dojamejo besedilo, četudi vsebuje neznane izraze. Učencem je pri tem v pomoč:

- pripadajoči slikovni material,
- datumi, številke, lastna imena,
- ključne in ponavljajoče se besede itd.

Najpogostejši tipi nalog:

- nekaj vnaprej postavljenih vprašanj o najpomembnejših informacijah besedil,
- trditve, o pravilnosti katerih odločajo učenci,
- vprašanja izbirnega tipa, ki se nanašajo na vsebino besedil,
- učenci popravljajo napačne trditve,
- pri določenih besedilih zadostuje priprava ene risbe (na primer smer poti, družinsko deblo),
- izpolnjevanje tabele,
- postavitev informacij v pravilni vrstni red,
- dopolnjevanje manjkajočih besed,
- primerjava dveh ali več besedil, iskanje podobnosti in različnosti,
- prepoznavanje zvrsti, teme, namena besedila; prepoznavanje osnovnih slogovnih značilnost,
- učenci z rekonstrukcijo odkrivajo pomembnost konteksta in zakonitosti kohezivnih elementov besedila.

Dejavnosti po branju

Z branjem besedila in rešitvijo nalog bralnega razumevanja se obravnava besedila še ne konča. Z nalogami, ki sledijo, se učenci vse bolj oddaljujejo od danega besedila, in tako dobijo možnost za individualne izjave (vtisi, mnenje, čustva).

Take naloge so lahko:

- nadaljevanje zgodbe in/ali ugibanje predhodnih dogodkov,
- pripovedovanje zgodbe z drugega vidika,
- sprememba pripovedne zgodbe v dialog in nasprotno,
- dramatizacija besedila,
- razprava, pogovor, komentar k besedilu.

Obravnavana besedila se lahko uporabljajo tudi za utrjevanje slovničnih znanj in bogatenje besedišča.

RAZVIJANJE GOVORNIH ZMOŽNOSTI

Eden najpomembnejših ciljev učenja madžarskega jezika kot drugega jezika je, da bo učenec sposoben usvojene jezikovne strukture uporabljati v resničnih življenjskih situacijah za izražanje svojih misli in čustev.

Ker lahko samoizražanje v drugem jeziku učencu povzroča težave, ga mora učitelj neprestano spodbujati za izražanje v tem jeziku. Besednost je pri učenju tujega jezika ključnega pomena (učenje jezika s poudarkom na komunikaciji). Učitelj si prizadeva za to, da ne bodo pogovori pri učnih urah prisiljeni (vprašanje – odgovor, izsiljevanje odgovora) oziroma preveč svobodni. Razen tradicionalnih družabnih tem izbirajmo tudi neobičajne, mogoče celo absurdne situacije, ki razgibajo domišljijo učencev in jih spodbujajo k samoizražanju. Tako se učenci vključujejo v pogovor, pripravljeni so sodelovati, izoblikuje se zdrav tekmovalni duh, naučijo se biti zmagovalci ali poraženci v določenih situacijah.

Pogovor je lahko prost ali voden. Tudi prost, nevezan pogovor je treba načrtovati, na primer učitelj daje naloge, ki jih učenci med pogovorom rešijo, določi čas pogovora, ustvari tekmovalno razpoloženje itd. Učitelj z vodenim pogovorom od učencev pričakuje določene jezikovne strukture. Velikega pomena je urjenje postavljanja vprašanj, saj je to v komunikaciji prav tako pomembno kot odgovarjanje na vprašanja.

Dialogi

Dialog je najpomembnejši element vsakdanje besedne komunikacije, zato je velik poudarek na njegovem utrjevanju. Učitelj učence vedno seznanja z dejavniki komunikacije, na podlagi teh se učenci prilagodijo govorni situaciji.

Igra vlog

Različne – učenčevi starosti in zanimanju primerne – igre spremljajo učence skozi celoten proces učenja. Sodelovanje v igri in tekmovalnost je sestavni del družabnih iger. V skupinskih igrah se učenci dogovorijo o njihovih pravilih, med igro, v razburjenem ozračju se naučijo tekmovati, se dokazovati, zmagovati in izgubljati. Večina iger temelji na besedni komunikaciji. V igri vlog učenec upodablja sebe ali izmišljeno osebo v izmišljeni situaciji. Načrtovanje igre naj bo preiščeno in temeljito, učiteljeva navodila jasna in točna.

Potek igre vlog:

- predstavitev oziroma obrazložitev okoliščin, razdelitev vlog, določitev nalog,
- izvajanje (delo v dvojicah, skupinsko delo),
- analiza izvajanja,
- samoevalvacija učencev,
- komentar v igri sodelujočih,
- učenci vrednotijo opravljeno delo in igro.

Vrste iger vlog:

- izmenjava informacij: predstavitev oseb, interesov, znanja iz vsakdanjega življenja,
- igra vlog po vnaprej napisanem scenariju; učitelj pripravi scenarij, učenci izberejo vloge,
- navezava stikov: z neznano osebo (na avtobusu, v trgovini ipd.), z določenim namenom (opravičevanje, izražanje dobrih želja ipd.),
- situacijske igre,
- različne dejavnosti (nebesedna komunikacija, družabne igre).

Monološko izražanje

Pri učenju jezika, ki temelji na komunikaciji, se pogosto pokaže priložnost za to, da se učenci izrazijo o sebi, svojih pričakovanjih, veselju in težavah, hkrati spoznajo svoje sošolce, poglobijo empatično sposobnost.

Predlagani tipi nalog:

1. samopoznavanje (igra, anketa, intervju),
2. opis in pripovedovanje (pripovedovanje vsebine zgodbe); vodeno ali prosta ustna tvorba besedila (na podlagi danih besed ali podatkov),
3. razprava (učitelj določi čas za pripravo, učenci predstavijo svoje videnje).

Projektno delo

Pri projektne delu ima vsak učenec možnost, da svojim sposobnostim primerno sodeluje pri delu.

Stopnje priprave projektne dela:

- a) uvod: učitelj predstavi temo, vizualne in druge pripomočke,
- b) priprava na projektne delo: učenci zbirajo ideje, primerno svojemu zanimanju oblikujejo skupine,
- c) delo v dvojicah: načrtovanje, razdelitev nalog, način predstavitve projektne dela; v prvem delu vodi in usmerja delo učitelj; nato delajo učenci samostojno,
- č) plenarna predstavitev projektne dela,
- d) vrednotenje opravljenih dejavnosti: opravijo učenci, učitelj pripravi povzetek.

RAZVIJANJE ZMOŽNOSTI PISNEGA IZRAŽANJA

Naloge za razvijanje zmožnosti pisnega izražanja po navadi temeljijo na predhodni ustni obravnavi besedila. Učenci najprej tvorijo besedne zveze, krajša besedila; pomembno je, da se upošteva načelo postopnosti.

Ker se zmožnost pisnega izražanja lahko usvoji le z utrjevanjem, je treba za učence pripraviti veliko različnih nalog. Utrjevanje, ki je na začetku vodena dejavnost, naj bi se sčasoma spremenilo v svobodno, ustvarjalno dejavnost.

Usmerjanje dejavnosti, ki razvijajo zmožnosti pisnega izražanja:

- obravnava vzorca besedila → vaje k vzorcu besedila → tvorba novega besedila → vrednotenje → poprava
- tvorjeno besedilo → primerjava tega s podobnim besedilom oziroma vzorcem besedila → vrednotenje → poprava → ponovna tvorba besedila

Nekaj primerov vaj za razvijanje spretnosti pisnega izražanja:

- tvorba povedi: učence navajamo na izbor primernih besed, na jezikovno pravilnost, na upoštevanje pravopisnih pravil (učenci urejajo, dopolnjujejo povedi, sestavljajo idr.);
- dopolnjevanje nepopolnega besedila: učitelj predstavi nepopolno besedilo, učenci ga dopolnijo z manjkajočimi podatki;
- krajši opisi in obnove; po navadi sledi predhodni ustni dejavnosti: govor, poslušanje, strnjena obnova;
- tvorba besedila z danimi podatki, izrazi (raba veznikov);
- predstavitev vzorca besedila, s katerim se učenci seznanijo z zgradbo in vsebino besedila (na primer življenjepis).

Nekaj primerov vodenega in kreativnega pisanja:

- tvorba besedila po danih navodilih (na podlagi ključnih besed); učenci v teh dejavnostih usvojijo zgradbo besedila,
- tvorba besedila z določenim namenom, znanemu naslovniku (osebno dopisovanje),
- spreminjanje značaja znane osebe (učitelj, sošolec, zgodovinska osebnost),
- ustvarjanje besedila reklamnega spota,
- pisanje pesmi.

Nad vse pomembno je, da učitelj postopoma navaja učence k reševanju čedalje težjih nalog.

RAZVIJANJE JEZIKOVNIH ZMOŽNOSTI

Bogatenje besedišča

Besedišče učencev bogatimo tako, da v izvirnih slušnih in pisnih besedilih spoznavajo nove besede in izraze. Dodatne dejavnosti za bogatenje besedišča:

- z umestitvijo v kontekst (v besedilih, nalogah),
- z uporabo vizualnih sredstev,
- z učenjem novih besed,
- z uporabo semantičnih polj in oblikovanjem »pojmovne karte«,
- z uporabo enojezičnih slovarjev,
- s spoznavanjem leksikalnih struktur in utrjevanjem rabe (na primer tvorjenje besed, tvorba zloženkov).

Razvijanje gramatične kompetence

Učenci razvijajo gramatične kompetence:

- na induktivni način, s spoznavanjem nove jezikovne snovi, kakor se ta pojavlja v izvirnih gradivih,
- na induktivni način v besedilih, ki so nastala prav zato, da predstavijo gramatične elemente in kategorije, z razlago in nadaljnji vajami,
- s predstavitvijo paradigem, tabele, z njihovo razlago in vajami.

KNJIŽEVNA VZGOJA

Pri spoznavanju književnih besedil učenci razvijajo zmožnost sprejemanja in tvorjenja besedil, bogatijo znanje predvsem o delih in ustvarjalcih iz madžarske književnosti, oblikujejo svoje vrednote, razvijajo kritično zmožnost.

Učenci v prvem obdobju spoznavajo in se učijo izštevanke, pesmi in krajša besedila predvsem zaradi izgovarjave, naglasa in intonacije. Zaradi tega je zelo pomembno, da je učiteljeva govorica oziroma branje brezhibna. Če tega ne moremo zagotoviti, je treba čim večkrat uporabiti zvočni posnetek. Srečanja s književnimi deli so že od prvega razreda naprej priložnost za bogatenje čustvenega sveta učencev, zato je treba večinoma izbirati besedila, ki ustrezajo jezikovnemu znanju učencev.

V prvem obdobju učenci skoraj izključno poslušajo oziroma si ogledajo, v drugem obdobju postopoma tudi berejo, v tretjem obdobju pa pretežno berejo književna besedila. Zaradi lažjega sprejemanja besedil v prvem – in delno tudi v drugem – obdobju se pri obravnavi besedil čim pogosteje uporabljamo druge umetnostne veje: dramatzacijo, likovno umetnost, glasbo, film.

V prvem in drugem obdobju je pri spoznavanju književnih del poudarek na doživljanju, ta srečanja naj bodo za učence doživetja. Prav zato izbiramo besedila, ki bodo predvidoma zanimiva za njih. Pomemben vidik je tudi aktualnost tematike, zato ne izbiramo samo klasičnih del, ampak tudi popularno književnost.

V tretjem obdobju postaja obravnava književnih del podobna obravnavi pri materinščini. Z uporabo raznovrstnih tehnik in metod učence pripravimo na najosnovnejše razčlembne postopke (določitev teme, dogajanje, oznaka osebe, sporočilo, mnenje), tako pisno kot ustno. V učencih uzavestimo, da pomen nastane iz odnosa med književnim delom in bralcem, zato je vsaka interpretacija pravilna, ni pravilnega ali napačnega odgovora oziroma branja. Zaradi tega jih spodbujamo, naj samozavestno in

pogumno izrazijo svoje vtise, misli in mnenje, da vzajemno prisluhnejo različnim mnenjem sošolcev in jih spoštujejo. Delo s književnimi deli je priložnost za razvijanje ustvarjalnosti, predvsem pri jezikovno močnejših učencih, a tudi pri drugih.

Učence je treba od začetka navajati na redno opravljanje domačih nalog. Učitelj naj bo pozoren na to, da bodo domače naloge raznolike, količinsko in kakovostno primerne (naj bodo tudi izziv) ter na to, da jih bo redno preverjal in umestil v kontekst pouka.

5.1.3 Informacijska tehnologija

Učence je treba od vstopa v šolo navajati tudi na delo s sodobno tehnologijo (IKT): učitelj lahko pouk poživi s poslušanjem in hkratnim gledanjem pravljic, zgodb na računalniku, reševanjem nalog različnih računalniških programov, z obiski različnih, otrokom primernih spletnih strani, postopoma pa tudi z delom v e-učilnici moodle. Delo s temi tehnologijami ne sme biti samo sebi namen, ampak se mora smiselno vključiti v proces učenja.

5.2 Individualizacija in diferenciacija

Učencem glede na zmožnosti in druge posebnosti prilagajamo pouk (notranja diferenciacija) madžarščine kot drugega jezika tako v fazah načrtovanja, organizacije in izvedbe kot pri preverjanju in ocenjevanju znanja. Pri tem smo še posebej pozorni na specifične skupine in posameznike; vzgojno-izobraževalno delo temelji na konceptih, smernicah in navodilih, sprejetih na Strokovnem svetu RS za splošno izobraževanje:

- Odkrivanje in delo z nadarjenimi učenci,²
- Učne težave v osnovni šoli: koncept dela,³
- Otroci s primanjkljaji na posameznih področjih učenja: navodila za prilagojeno izvajanje programa osnovne šole z dodatno strokovno pomočjo,⁴
- Smernice za izobraževanje otrok tujcev v vrtcih in šolah.⁵

² Sprejeto na 25. seji Strokovnega sveta RS za splošno izobraževanje 11. 2. 1999.

³ Sprejeto na 106. seji Strokovnega sveta RS za splošno izobraževanje 11. 10. 2007.

⁴ Sprejeto na 57. seji Strokovnega sveta RS za splošno izobraževanje 17. 4. 2003.

⁵ Sprejete na 123. seji Strokovnega sveta RS za splošno izobraževanje 18. 6. 2009.

5.3 Medpredmetne povezave

Madžarski jezik v dvojezični osnovni šoli ni le predmet, temveč tudi učni jezik. Na podlagi tega se medpredmetnost uresničuje pri vsaki učni uri. Učenci znanje madžarščine poglobljajo tudi pri drugih predmetih, ustno in pisno. Večji pomen dobi to pri pouku predmetov z narodnostnimi vsebinami (zgodovina, geografija, umetnost), saj pri njih jezika ne uporabljajo le kot sredstva za pridobivanje novega znanja in razvijanje zmožnosti, ampak obravnavajo učne vsebine z madžarsko tematiko.

V prvem vzgojno-izobraževalnem obdobju ima pomembno vlogo korelacija oziroma integracija z vzgojnimi predmeti (glasbena vzgoja, likovna vzgoja, športna vzgoja), saj lahko učenci svoje misli in čustva – ki jih v madžarščini še ne znajo jezikovno upovedati – izražajo tudi z glasbo, gibi in likovnim ustvarjanjem. Med temi predmeti ima najpomembnejšo vlogo glasbena vzgoja, ker učenci pri obeh predmetih z učenjem pesmi bogatijo besedišče, vadijo izgovarjavo, pravilni naglas in intonacijo.

Z branjem poljudnoznanstvenih besedil se v drugem, še izraziteje pa v tretjem obdobju uresničuje medpredmetnost, na primer z zgodovino, geografijo, biologijo, likovno vzgojo, glasbeno vzgojo itd.

Poučevanje in učenje madžarščine temelji na kompetenci sporazumevanja v maternem jeziku (v večini primerov slovenskem). Učenci usvojijo temelje pisanja in branja pri urah slovenščine, pri urah madžarščine s spoznavanjem tipičnih madžarskih črk in glasov uporabijo to znanje oziroma veščine.

Dobra osnova za učenje jezika je zanesljivo poznavanje materinščine. Razlike in podobnosti med jezikoma je dobro uzavestiti tako pri urah madžarščine kot pri urah slovenščine, saj s tem lahko pričakujemo večji uspeh pri učenju drugega jezika. Vsekakor je treba uzavestiti tipske razlike, torej da v madžarščini, ki je aglutinativni jezik, spreminjamo pomen besed in določamo odnos med njimi z dodajanjem končnic, medtem, ko pri slovenščini, ki je pregibni jezik, izražamo to s spreminjanjem samoglasnika v korenu besed. Poseben poudarek velja tudi dvema spregatvama v madžarskem jeziku. Učenje tujih – indoevropskih – jezikov manj podpira učenje madžarščine, se pa tam uporabljene tehnike in strategije učenja uporabljajo tudi pri madžarščini.

5.3.1 Presečne teme

1. Domoznanstvo in narodoznanstvo

Učenci ob učenju madžarskega jezika primerjajo izkušnje, pridobljene v svoji bližnji okolici, z informacijami, ki jih spoznajo ob obravnavi madžarskih besedil. To pripomore k temu, da se poglobi njihova pripadnost ožjemu (narodnostno mešanemu) in širšemu (slovenskemu) okolju. Naučijo se dajati informacije v madžarskem jeziku o svoji domovini, o Madžarski in o njihovi ožji domovini, narodnostno mešanem območju Prekmurja, o zemljepisnih in zgodovinskih značilnostih, običajih. Znajo predstaviti različne običaje in kulturo obeh narodov.

Že v nižjih razredih je treba ozaveščati, da je povsem naravno, da v neki državi poleg državotvornega naroda živijo tudi pripadniki drugih narodnosti in etničnih skupnosti, da je kulturna in druge vrste raznovrstnost prej prednost kot pomanjkljivost. S tem krepimo odprtost, sprejemanje in spoštovanje kulturnih vrednot drugih narodov in narodnosti.

2. Pripadnost Evropi

Učence vzgajamo za sprejemanje različnih kultur in narodov, za sprejemanje in spoštovanje drugačnosti. Učenje madžarskega jezika odpira – na primer z branjem književnih besedil – globlji pogled tudi na druge evropske države, kjer živi madžarska manjšina (Avstrija, Slovaška, Ukrajina, Romunija, Srbija, Hrvaška). Učenci s spoznavanjem izvirnih besedil spoznajo zemljepisne, družbene in gospodarske značilnosti jezikovnih področij, njihove zgodovinske in kulturne značilnosti. Pri tem se lahko opiramo tudi na znanje, ki ga pridobijo pri urah zgodovine, geografije in glasbene vzgoje. Učence spodbujamo k vzpostavljanju in negovanju stikov z madžarsko govorečimi mladimi Evropejci.

3. Osebnostni razvoj učenca

K razvijanju čustveno zdravih učencev lahko učitelj madžarščine kot drugega jezika pripomore s tem, da ga zanima, kaj mu učenci želijo sporočiti, da upošteva, da oni mnogokrat niso sposobni v tem jeziku izraziti tistega, kar v resnici želijo. Posebno pozornost je treba posvetiti pravilnemu popravljanju napak. Če učenci ugotovijo, da učitelja zanima le to, ali so sposobni govoriti v brezhibnih povedih, izgubijo voljo za izražanje v tem jeziku. S takim obnašanjem lahko izzovemo stiske, zavore in odpor. Nasprotno, treba jih je navajati na to, da svoje misli sporočajo, tudi če jih niso zmožni brezhibno upovedati.

5.4 Preverjanje in ocenjevanje znanja

Obvezni načini preverjanja in ocenjevanja so: ustni odgovori, pisni odgovori, določeni izdelki (npr. plakat, predstavitev), projektno delo, nastopi učencev in druge dejavnosti. Preverjanje in ocenjevanje je treba v letni pripravi skrbno načrtovati. Pomembno je, da ločimo preverjanje in ocenjevanje in da rezultatov preverjanja ne uporabimo za ocenjevanje. Če preverjanje ustreza svojemu namenu, se pri pisnem ocenjevanju izognemo nevarnosti ponavljanja.

Pri preverjanju učitelj preverja raven znanja in zmožnosti učencev. Preverjati je treba redno in na različne načine na vseh štirih področjih zmožnosti, preverjamo tudi besedišče in funkcionalno rabo jezika. Ustno in pisno preverjanje uporabljamo skladno s prakso poučevanja, v ustreznem razmerju.

Pri ocenjevanju znanja je pomembno, da tako pri ustnem kot pri pisnem vrednotenju poleg ocen sporočimo učencem tudi dodatne informacije. To omogoča, da bolj osvetlimo znanje in pomanjkljivosti, ki se skrivajo za oceno. Poleg tega, da pri tem poskušamo dati čim bolj celovito in realno sliko o napredovanju posameznih učencev, jih tudi spodbujamo k nadaljnjemu delu oziroma na podlagi pomanjkljivosti dajemo napotke za učinkovito učenje. Učence na začetku šolskega leta seznanimo s tem, kaj in kako bomo ocenjevali, in predstavimo kriterije posameznih ocen.